

UNGE I AFTENSKOLEN

Masterclass - Evaluering af et fleksibelt tilrettelagt
undervisningsforløb for unge

Evaluering / Januar 2017

Henriette Bjerrum

UNGE I AFTENSKOLEN

MASTERCLASS - EVALUERING AF ET
FLEKSIBELT TILRETTELAGT
UNDERVISNINGSFORLØB FOR UNGE

Titel

Unge i Aftenskolen. Masterclass - Evaluering af et fleksibelt tilrettelagt undervisningsforløb for unge.

Forfatter

Henriette Bjerrum

Øvrige bidragydere

Johanne Valbjørn Gydesen

Rekvirent

FO-Aarhus

Layout

Videncenter for Folkeoplysning

Forsidefoto

Johan Adrian Buus

Print

Børge Møller Grafisk

Udgave

1. udgave, København

ISBN

978-87-93375-67-3

978-87-93375-68-0 (elektronisk)

Udgiver

Videncenter for Folkeoplysning

c/o Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 4A

DK-1437 København K

T: +45 3266 1030

E: vifo@vifo.dk

W: www.vifo.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Forord	7
Indledning.....	8
Rapportens metode, opbygning og hovedkonklusioner.....	10
Opbygning og hovedkonklusioner	10
Fleksible tilrettelæggelsesformer	13
FO-Aarhus og de fleksible tilrettelæggelsesformer.....	14
Masterclass som fleksibelt tilrettelagt tilbud.....	14
Miljøet omkring projektet – Ungdomskulturhuset.....	16
Læringsforløb i Ungdomskulturhus	17
Masterclassforløbet.....	19
Rekruttering.....	23
Deltagerne	25
Motiver for at deltage.....	27
Udbytte af at deltage i Masterclass.....	28
Udbytte på gruppeniveau.....	29
Udbytte på individuelt niveau	32
Projektlederen.....	38
Forhåndskendskab til målgruppen	38
Arbejdsmetoden	38
'Den usynlige hånd'	40
Masterclass igen – opmærksomhedspunkter.....	42
Målgruppen	42
Afslutningsprojektet	43
Praksisorienteret undervisning.....	43
Formen.....	44
Balancering.....	45
Skiftende eller gennemgående undervisere?	45
Deltagerbetaling	46
Struktur og finansiering.....	47
Eksterne midler til Masterclass	47
Beregning af tilskud som fleksibelt tilrettelagt forløb	48
Potentialer for forankring og udvikling af fleksibelt tilrettelagte forløb	51
Forankring i Ungdomskulturhuset	51

Overførbarehed til andre steder	52
Opsummering.....	56
Litteraturliste	57
Bilag 1: Oversigt over dataindsamling.....	58
Bilag 2: Aarhus Volume og Gadefesten	59

Forord

FO-Aarhus fik i foråret 2016 bevilliget midler fra Kulturministeriets Folkeoplysningspulje til et undervisningsforløb målrettet unge. Projektets udviklingsmål var at afprøve, hvordan man i regi af den folkeoplysende sektor kan lave tilbud til unge gennem fleksibelt tilrettelagte undervisningsforløb. Det indholdsmæssige formål var at udvikle deltagernes kompetencer i forhold til innovation, planlægning og afholdelse af større events og projekter.

Et af de forløb, der blev til som følge af bevillingen fra Kulturministeriet, var 'Masterclass' Undervisningsforløbet 'Masterclass' forløb fra den 23. februar 2016 og sluttede med et 'afgangsprojekt' den 11. juni. Der deltog 11 unge i alderen 17-21 år. Forløbet blev udbudt i tæt samarbejde med Ungdomskulturhuset i Aarhus, der stod for udvikling, implementering og projektledelse af forløbet, mens aftenskolen stod for administrationen.

FO-Aarhus har bedt Videntcenter for Folkeoplysning (Vifo) om at stå for en ekstern evaluering af masterclassforløbet. Vifo har fulgt projektet siden kursusstart.

Evalueringen er baseret på kvalitative interviews med kursister, projektleder og aftenskoleleder samt deltagerobservation på udvalgte kursusgange.

Stor tak til alle informanter for at dele tid og tanker med os.

Indledning

Aftenskolerne er et tilbud til alle voksne borgere. Det er dog langt fra alle grupper af danskere, der bruger aftenskolerne aktivt. En af de målgrupper, der ikke bruger aftenskolerne ret meget, er de unge. I kulturvaneundersøgelsen fra 2012 har blot 4 pct. af de 15-25-årige angivet, at de deltager i aftenskoleaktiviteter (Kulturministeriet 2012). Ser man på aftenskolerne kursister, er gennemsnitsalderen steget med næsten ti år siden 1998. En landsdækkende undersøgelse fra dengang viste, at kursisterne havde en gennemsnitsalder omkring 50 år (Løvgreen og Nordentoft 1998). En landsdækkende undersøgelse fra 2015 viser en gennemsnitsalder på 59,3 år (Ibsen, Østerlund og Quist 2015)¹. Der er således en aldersmæssig skævhed blandt aftenskolekursister set i forhold til den generelle befolkning.

Udvikling af tilbud med appel til den unge målgruppe er derfor interessant for aftenskolerne. Meget tyder på, at det er en svær gruppe at nå med den traditionelle aftenskoleundervisning. Ifølge initiativtagerne til projektet kan en af grundene til denne skævhed være, at aftenskolekurser er forholdsvis dyre. Prisen hænger sammen med et generelt krav om deltagerbetaling og med tilskudsstrukturen. Tilskud til aftenskoleundervisning har længe været knyttet tæt sammen med tilskud til lærer- og lederlønninger. Det har skabt et udbud, der i høj grad er baseret på klassisk gruppeundervisning og en forholdsvis fast pris.

Fra januar 2007 forsøgte man at bryde op på dette forhold ved at give aftenskolerne mulighed for at tilbyde aktiviteter som såkaldt fleksible tilrettelæggelsesformer. Det nye i denne type tilskud er, at den kan afregnes på andre typer udgifter end lærer- og lederløn².

En ny undersøgelse blandt kommunerne i Danmark (Thøgersen, 2017) viser imidlertid, at kun meget få aftenskoler benytter sig af de fleksible tilrettelæggelsesformer. På landsplan bliver der rundt regnet afviklet 1,5 millioner undervisningstimer i aftenskoleregi i løbet af et år. Blot 3 pct. deraf er arrangeret som fleksibelt tilrettelagte tilbud. Langt de fleste af disse tilbud udbydes i Aarhus og Aalborg.

Initiativtagerne til projektet og evalueringen ser de fleksible tilrettelæggelsesformer som centrale for at kunne fremtidssikre aftenskolen. De er med til at give skolerne lidt friere rammer i forhold til organisering og finansiering:

”Men redskaberne omkring debat og redskaberne omkring fleksibelt [tilrettelagt undervisning] giver muligheder for at tænke ud af boksen.”

Aftenskoleleder

¹ I rapporten 'Folkeoplysning og frivilligt arbejdes betydning for demokratisk deltagelse' af Ibsen, Østerlund og Quist (2015) er der ikke lavet særskilte analyser på aftenskolernes kursister. Efter aftale med Bjarne Ibsen har Vifo imidlertid fået stillet datasættet til rådighed til videre analyser. Derfor har det været muligt at se specifikt på denne gruppe.

² Folkeoplysningsloven §8, stk. 4 (op til 40 pct. af tilskuddet til en aftenskole kan bruges til dette formål)

Masterclassforløbet er et eksempel på, hvordan man kan organisere og bruge fleksible tilrettelæggelsesformer til at nå flere unge i den folkeoplysende voksenundervisning. Evalueringen sætter derfor fokus på både det konkrete forløb, deltagernes udbytte og på, hvordan man kan bruge projektets erfaring i andre sammenhænge.

Rapportens metode, opbygning og hovedkonklusioner

Denne rapport er resultatet af evalueringen af masterclassforløbet. Evalueringen undersøger både selve forløbet fra rekruttering til afslutning. Er det lykkedes? Og hvad er de unges udbytte? Kan Masterclass gentages og kan erfaringerne overføres til andre aftenskoler?

Evalueringens dataindsamling er foretaget gennem deltagerobservation på en række udvalgte moduler og aktiviteter samt gennem uformelle og formelle interviews. Projektlederen er interviewet ved projektstart, midt i projektet samt efter projektets afslutning.

Deltagerne er repræsenteret af tre kerneinformanter. De tre kerneinformanter er ikke udvalgt på baggrund af bestemte kriterier, men meldte sig selv til at blive interviewet, da projektlederen åbent spurgte gruppen, hvem der havde lyst til at stille op til interviews³.

Kerneinformanterne blev interviewet som gruppe i projektets opstartsfasen og efter afslutningen. Midtvejs i forløbet blev de hver især interviewet individuelt. Kerneinformanterne betegnes i evalueringen som hhv. IP1, IP2 og IP3.

Desuden er aftenskolelederen interviewet for at få indsigt i projektets idé, organisering og finansiering.

Opbygning og hovedkonklusioner

Rapporten indleder med en kort introduktion af, hvad fleksible tilrettelæggelsesformer er, samt hvordan FO-Aarhus bruger det i deres arbejde. Derefter rettes fokus på selve masterclassforløbet.

Miljøet omkring projektet – Ungdomskulturhuset. Kapitlet introducerer kort Ungdomskulturhuset, som er aftenskolens samarbejdspartner i projektet. Stedet var centralt for deltagerne, og idéen til masterclassforløbet kom derfra.

Masterclassforløbet. Kapitlet beskriver forløbets form, indhold og rekruttering. Kurset er forløbet stort set efter planen. De 11 deltagere, der startede på kurset, gennemførte alle, og der var generelt et stort engagement. Kapitlet viser også, at rekrutteringen af målgruppen til så langt et forløb er helt afhængigt af en 'ambassadør', der kender gruppen godt.

Deltagerne. Kapitlet viser, at deltagerne er meget erfarne kulturfrivillige og aktører. Syv ud af 11 deltagere har gået på projektmagerforløbet F16, og mange har været aktive i Institut for (X). Alle deltagerne har lang erfaring med kreative og kunstneriske aktiviteter, og

³ De tre kerneinformanter havde sammenlignet med de øvrige deltagere relativt meget erfaring med at afvikle projekter og events og et særligt stort netværk i det aarhusianske kulturmiljø. Dermed adskiller de sig erfaringsmæssigt fra resten af deltagergruppen.

langt de fleste har været udøvende inden for musik, dans, sang eller kunst. Skolemæssigt er deltagerne mere forskellige.

Motiver for at deltage. Kapitlet viser, at de unge er dybt motiverede af deres engagement i kulturlivet, som de gerne vil bevare kontakten til. Desuden ser de forløbets kursusbevis som en motivationsfaktor, da det kan dokumentere deres uformelle kompetencer. Sidst men ikke mindst er fællesskabet om deres interesse vigtig.

Udbytte af at deltage i Masterclass. Kapitlet undersøger deltagernes selvvaluerede udbytte af forløbet. På gruppeniveau har de oplevet et stærkt fællesskab, de har lært af hinanden, og deres udsagn tyder på, at forløbet har styrket deres egen forening 'Aarhus Volume' og afslutningsprojektet 'Gadefesten' som produkt.

På individuelt niveau fremhæver de unge et selvtillidsløft og forskellig konkret læring (f.eks. i forhold til sikkerhed, moms m.m.) Desuden har de fået udvidet deres faglige (kulturrelaterede) netværk samt fået dokumentation på deres kvalifikationer med kursusbeviset.

Projektlederen. Dataindsamlingen viste hurtigt, at projektlederen på mange måder har været central for forløbets idé, udvikling, rekruttering og gennemførelse. For at undersøge projektets overførbarhed er det således vigtigt at beskrive denne rolle. Centrale opmærksomhedspunkter er, at det er vigtigt, at projektlederen har et indgående forhåndskendskab til målgruppen, er klar til at 'nurse' målgruppen og har mod og tålmodighed til at lade de unge bestemme i det omfang, det er muligt.

Masterclass igen – opmærksomhedspunkter. Har man skabt en succes som Masterclass, kan det ses som en selvfølge at gentage succesen. Dette kapitel ser på, hvordan informanterne forholder sig til den mulighed og de muligheder og udfordringer, der kan være forbundet med det.

Struktur og finansiering. Kapitlet går 'bagom projektet' og viser, hvordan masterclassforløbet er organiseret og finansieret. Det viser, at udviklingsprojektet med samlede udgifter på godt 160.000 kr. havde langt bedre ressourcer end andre aftenskoleforløb normalt vil have. Kapitlet er baseret på interviews med aftenskolelederen i FO-Aarhus og viser, hvordan projektmidler og samarbejde kan bruges som startskud til at bruge de fleksible tilrettelæggelsesformer.

Potentialer for forankring og udvikling af fleksibelt tilrettelagte forløb. Kapitlet løfter projektet op i et bredere perspektiv og undersøger, hvordan man kan forankre erfaringerne fra Masterclass i Ungdomskulturhuset. Med den eksterne finansiering er masterclassforløbet meget udgiftstungt og kan derfor ikke bruges som en forretningsmodel, men kapitlet peger på, hvad andre aftenskoler med fordel kan lade sig inspirere af, hvis de ønsker at arbejde med unge som målgruppe.

Kapitlet viser, at der internt i Ungdomskulturhuset er gode muligheder for at arbejde med fleksibelt tilrettelagt voksenundervisning i samarbejde med huset. Det peger også på, at særligt forløbets organiseringsform kan give inspiration til andre aftenskoler, der gerne vil have flere unge kursister. Seks elementer fremhæves som umiddelbart overførbare til andre fleksibelt tilrettelagte forløb for unge:

1. **Tværgående samarbejde.** For Masterclass var det tværgående samarbejde essentielt for både rekrutteringen og gennemførelsen af forløbet. Ved at være flere samarbejdspartnere er der mulighed for at skabe bedre økonomi og dermed muligheder, så kvaliteten af tilbuddene bliver høj.
2. **Tilbud på de unges egen arena.** At aftenskolen bliver synlig og tilgængelig i et i forvejen kendt miljø letter de unges adgang til kurserne.
3. **Kurser 'on demand'.** At oprette tilbud i samarbejde med og på efterspørgsel af de unge selv sikrer kursernes relevans og en aktiv deltagergruppe.
4. **Fokus på et slutprodukt.** Masterclass sluttede med, at deltagerne deltog i afviklingen af et stort event. Med fokus på et slutprodukt appellerer aftenskolen til de mere aktivistiske og handlingsorienterede unge og kan være en interessant måde både at nå de unge og gøre aftenskolerne mere synlige.
5. **Kursusbevis.** Deltagerne i Masterclass fik et kursusbevis efter endt forløb. Det kan være en motiverende faktor for unge også i andre sammenhænge.
6. **Lav deltagerbetaling.** For de unge kan prisen i den almene voksenundervisning ifølge udsagnene i interviewene være en barriere. Billige tilbud kan muligvis bedre tiltrække unge.

Fleksible tilrettelæggelsesformer

Siden 2007 har det i henhold til folkeoplysningsloven været muligt at få tilskud til såkaldte fleksible tilrettelæggelsesformer. Op til 40 pct. af en aftenskoles tildelte midler må bruges til at afvikle denne type aktiviteter.

Det traditionelle tilskud til aftenskolerne er en fast konstruktion. Aftenskolerne får tilskud pr. afholdt undervisningstime på 45 minutter⁴. Det kommunale tilskud til almen aftenskoleundervisning er bundet op på lærernes og ledernes løn, hvor lønniveauet er fastsat af staten. Pr. 1. april 2016 var undervisertaksten 267,53 kr. pr. lektion. Ledere skal aflønnes efter statens tjenestemandskala ml. trin 36 og 48⁵. Disse samlede udgifter er grundlag for kommunens tilskud. Til almindelig aftenskoleundervisning må kommunerne dække op til 1/3 af disse udgifter⁶. Tilskuddet er således bundet op på den lønudbetaling, der sker i henhold til de afviklede timer.

Tilskuddet til fleksible tilrettelæggelsesformer er også bundet op på antallet af undervisningslektioner. Aftenskolen er mere fri til at disponere over, hvordan midlerne bruges. I stedet for at skolerne *skal* aflønne en underviser med den fastsatte løn, giver denne form mulighed for at betale underviseren et mindre beløb og for at få tilskud til andre udgifter som for eksempel lokaleudgifter, materiale eller annoncering. Tilskuddet beregnes efter de reelle udgifter, dog med et maksimum på hvad der svarer til de almindelige lektionsudgifter med de ovenfor beskrevne takster. For 2016 er satsen 387,60 kr. ifølge KL⁷.

De fleksible tilrettelæggelsesformer giver for eksempel aftenskolerne mulighed for at udvikle forløb, hvor fjernundervisning indgår. Med denne regel er det også muligt at få tilskud til mere selvstyrede aktiviteter, hvor en gruppe mødes om en aktivitet uden en egentlig underviser tilknyttet.

For at kunne tælle som fleksibelt tilrettelagt undervisning skal undervisningen være væsensforskellig fra den almindelige aftenskoleaktivitet. Som udgangspunkt forudsættes det, at der skal være fokus på aktiviteter inden for væsentlige samfundsrelaterede områder med fokus på for eksempel medborgerskab. Der er dog åbent for, at man kan bruge formerne til andre emner⁸.

⁴ Folkeoplysningsloven § 9

⁵ Bekendtgørelse nr. 352 af 15. maj. § 3 og 4 (2003) En fastansat leders løn må ikke udgøre mere end 13 pct. af aftenskolens samlede lønudgifter.

⁶ Kommunerne har mulighed for at give ekstra støtte til handicapundervisning og etablering af små hold i forbindelse med instrumentalundervisning og tyndt befolkede områder. Ligesom kommunerne har mulighed for at støtte særlige målgrupper.

⁷ <http://www.kl.dk/Kommunale-opgaver/Kultur-og-fritid/Folkeoplysning-og-idrat/Takster/>

⁸ Se kommentarerne til folkeoplysningsloven § 8, stk. 4.

Ifølge aftenskolelederen vil det være en vurderingssag fra aktivitet til aktivitet, om den kan etableres som fleksibelt tilrettelagt forløb.

” Ja. Og der er det således, at jeg skal altid mærke efter. Med min mave. Om det her er rigtigt.”

Aftenskoleleder

FO-Aarhus og de fleksible tilrettelæggelsesformer

FO-Aarhus er en af de aftenskoler, der i stor udstrækning bruger de fleksible tilrettelæggelsesformer. Ifølge skolens leder er det med til, at aftenskolerne kan tænke folkeoplysningen mere bredt. For ham giver det aftenskolerne store metodemæssige fordele, det giver større økonomisk fleksibilitet og samarbejdsmuligheder.

I forhold til at udvikle aftenskolerne var det særligt en ny-/gentænkning af metoderne, som for ham var vigtig, da man skabte mulighederne for at få tilskud til fleksible tilrettelæggelsesformer:

Og der er det min opfattelse, at vi i folkeoplysningen har et tunnelsyn, der hedder: Vi har en lærer, der står ved en tavle og groft sagt har en fremadskridende undervisning. Så alt det der med at eksperimentere pædagogisk, som vi faktisk er opdraget med for over 30 år siden – det har vi mistet, fordi man måske har gjort det så nemt bare at lave et hold [ved en lovændring], at man har glemt at tænke i pædagogisk udvikling. [...] Der skal vi øve os i at lave en interessegruppe. Så er en lærer mere en coach. Studiekreds, studie-cirkler...

Aftenskoleleder

Den holdning smitter af i skolens profil og omdømme. Skolens fleksibilitet og fokus på samarbejde og samfinansiering gør, at aftenskolelederen ofte bliver kontaktet af kreative folk, der ønsker at udvikle forsøgsprojekter. Det var også starten på Masterclass-samarbejdet, hvor projektlederen kontaktede aftenskolelederen med idéen til Masterclass⁹.

Masterclass som fleksibelt tilrettelagt tilbud

En af de udfordringer, aftenskoler kan have omkring brugen af fleksible tilrettelæggelsesformer, kan være at vurdere, hvad skolen egentlig kan og må gøre under denne form. Aftenskolelederen nævnte, at det er en 'mavefornemmelse' fra gang til gang. Sammenholder man masterclassforløbet med folkeoplysningens rammer for fleksible tilrettelæggelsesformer, kan man sige, at det lever op til de forventninger, der er til fleksibelt tilrettelagte forløb.

⁹ De to har tidligere arbejdet sammen om at afprøve folkeoplysningsmodeller - opstart af Gøgler skolen i 1989-1992, Artistskolen 1995-98 og kreative forløb på Godsbanens åbne Værksteder i 2011-2012 (kilde: projektleder).

I forhold til at arbejde med væsentlige samfundsmæssige områder kan man fremhæve:

- **Aktivt medborgerskab.** Masterclass understøtter de unges lyst og evne til at være aktive i både foreningslivet og det kreative miljø i Aarhus. Som kapitlet om deltagerne viser, bruger de dette engagement i utallige sammenhænge.
- **Gruppeundervisning og fællesskab.** Der arbejdes meget bevidst med deltagerne som gruppe, så de får et indgående kendskab til de fordele og udfordringer, det giver at løfte i flok. Fællesskabet er i høj grad bærende for projektet.
- **Udvikling af kompetencer og kvalifikationer.** Deltagerne får desuden en teoretisk overbygning på deres praktiske viden om projekt- og eventudvikling.

En anden vigtig overvejelse i forhold til fleksibelt tilrettelagte aktiviteter er, om aktiviteterne adskiller sig fra den mere almene aftenskoleundervisning. Med det efterhånden meget varierede udbud i voksenundervisningen kan det være et svært kriterium at leve op til. I udviklingsmæssigt perspektiv kan man hos Masterclass pege på følgende faktorer, der gør forløbet til noget særligt:

- **'On demand':** Kurset blev oprettet efter initiativ og idéer fra målgruppen.
- **Rekrutteringen:** Der blev satset på et nyt miljø, og rekrutteringen skete primært gennem relationer og Facebook.
- **Stedet:** Forløbet blev afholdt på målgruppens arena – ikke i aftenskolens egne lokaler.
- **Gruppevejledning:** Temagrupperne mødtes med projektlederen, så undervisningen havde i denne del en anden form end den sædvanlige 'klasseundervisning'.
- **Eventafvikling:** Masterclass afsluttedes med et projekt, der rakte udover Masterclass selv. Det betød mange timers gruppearbejde for deltagerne, men resulterede også i, at en langt bredere gruppe end deltagerne mærkede effekten af Masterclass.

Miljøet omkring projektet – Ungdomskulturhuset

FO-Aarhus har etableret Masterclass i tæt samarbejde med Ungdomskulturhuset i Aarhus (UKH), hvor idéen til forløbet er opstået i et samspil mellem husets unge brugere og projektlederen.

Ungdomskulturhuset er en udløber af et fireårigt¹⁰ projekt med at udvikle et kulturlaboratorium for og med unge. Kulturlaboratoriet/Ungdomskulturhuset er et samarbejde mellem tre kommunale magistrater i Aarhus Kommune: Børn og Unge, Kultur og Borgerservice samt Sociale Forhold og Beskæftigelse og er opstået på baggrund af Ungebyrådets ønske om at skabe et permanent kulturhus for unge i Aarhus. Det er ikke lykkedes at få et permanent ungdomshus, men projektet overtog i august 2015 det tidligere Børnenes Hus på Hjortensgade 23 i Aarhus som et midlertidigt opholdssted.

Foto: Ungdomskulturhuset på Instagram.

Stedet er blevet et kreativt miljø for de 15-25-årige, hvor de selv sætter deres præg på både indretning og aktiviteter. Huset har forskellige brugergrupper, og aktiviteterne spænder fra fællesspisning, spilleaftener, yoga eller lektioner i mindfulness til koncerter, byttemarkeder, byggedage og parkour eller pop up butikker, sommerskole og etableringen af en beachvolleybane. Ligeledes er der åbent atelier og lydstudie m.m.

Desuden benytter en række foreninger og projekter for unge (såsom Dansk Flygtningehjælps Ungenetværk og Food Makers) Ungdomskulturhuset.

¹⁰ Oprindeligt var det et treårigt projekt, men brugerne har gjort en stor indsats og kontakten flere politikere og beslutningstagere. Blandt andet har de tre rådmænd været på besøg. Det resulterede i en forlængelse af projektet og et håndslag på, at der arbejdes med at finde nye, permanente lokaler til huset centralt i Aarhus.

Der er knyttet fire deltidsansatte til huset. De deltidsansatte arbejder desuden i andre regi, hvilket styrker feedback til samarbejdsmagistraterne i Aarhus Kommune og et bredt netværk i huset:

Projektleder: Vi er nu fire ansatte dernede, som har nogle få timer hver. Der er én, [Navn], som er musiker, rapper og pædagog. Han er ansat af Ung i Aarhus og har meget fokus på at lave workshops og kommunikation for de unge [25 timer].

(...)

Så er der [Navn], som er designer, og hun er så ansat af Kulturforvaltningen, men frikøbt fra en ungdomsklub [20 timer]. Hendes område er simpelthen at udvikle og indrette sammen med de unge.

(...)

Og så er der [Navn], som også er dernede 10 timer om ugen. Hendes fokus er at lave dedikerede undervisningsforløb for Ungdomsskolen. Og så har jeg også de der 10-12 timer dernede, og mit fokus er så lige nu at lave de her forskellige læringsforløb.

Første interview af projektleder

Desuden er der en overordnet leder, der er personaleansvarlig og sekretær for kulturprojektets styregruppe. Lederen er placeret i Kulturforvaltningen.

De ansattes primære opgave er at støtte de unges initiativer gennem hjælp til idéudvikling, strukturering og konkret støtte til at gennemføre projekter og aktiviteter.

Det er i dette miljø, Masterclass har sit udspring.

En gruppe af brugerne af Ungdomskulturhuset har stor erfaring med at være med til at afholde kultur- og musikevents. I dialogen med husets ansatte efterspurgte de et masterclassforløb, hvor de kunne få mere struktureret viden og dokumentation af deres færdigheder. Særligt fire unge indgik i dialogen med den kommende projektleder, og sammen udviklede de forløbet, som administrativt blev forankret i FO-Aarhus.

Læringsforløb i Ungdomskulturhuset

FO-Aarhus og Ungdomskulturhuset fik i fællesskab en bevilling fra Kulturstyrelsen til at skabe læringsforløb i Ungdomskulturhuset. I løbet af 2016 er der afholdt flere workshops. Masterclass kan ses som 'flagskibet' blandt de gennemførte workshops, som det mest kontinuerlige og fagligt funderede forløb. De øvrige workshops indgår ikke i denne evaluering, men skal blot nævnes her:

- Haveworkshop i UKH med Dream Design (Mads Peter Laursen, Institut for (X)) den 19. og 20. marts. Der blev lavet højbede, plantet frø, indrettet uderum og forberedt et område til beachvolley.
- Ungeorganisering ift. forening, vedtægter og drift løbende. DOOCRACY – og daglig drift af UKH-midler til unges projekter og arrangementer.
- Træworkshop med to unge fra masterclassgruppen, som arrangerede workshop for DFUNK – designede og byggede borde den 16. og 26. september. Bordene blev

brugt til Kulturbazar i Ridehuset og til andre projekter efterfølgende. Projektet fik forskellige grupper til at arbejde sammen i UKH.

- Kulturbazaren i Ridehuset den 2. oktober, hvor DFUNK havde en 'velkommen til DFUNK' stand.
- DFUNK weekend for nye frivillige den 29. og 30. oktober. Introforløb for nye frivillige, der ønsker at involvere sig i det frivillige arbejde med nye flygtninge.
- Sysleværket i UKH foreløbig 4 torsdage med kreative sysler den 21. oktober, 28. oktober, 4. november og 11. november. Der blev lavet billedcollager og syet tasker.
- Foredrag 'Hver 5. hjemløs i DK er under 25 år' den 16. november v. René (hjemløs ung) fra Foreningen "Fortællelyst," der har flere foredragsholdere, for hvem hjemløshed er et faktum.

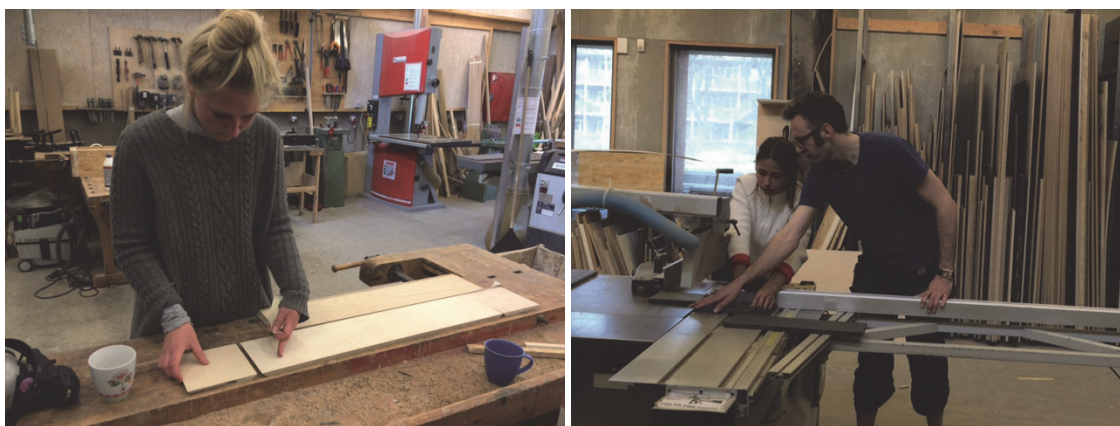
Parkour i Ungdomskulturhusets hal. Foto: Henrik A. Hass

Salsaften i Ungdomskulturhuset. Fotos: Ib Andersen

Masterclassforløbet

Masterclassforløbet har fungeret som et eventmagerforløb med det formål at understøtte deltagernes evner til at planlægge og afvikle egne projekter og events. Første modul blev afholdt d. 23. februar 2016, og forløbet sluttede med et 'afgangsprojekt' den 11. juni. Der blev i alt afholdt otte undervisningsmoduler, et idéudviklingsmodul, to evalueringsmøder og gruppevejledninger (ca. 20 timer). Desuden har deltagere og projektleder brugt tid på eventforberedelse. De fleste moduler er blevet afviklet i Ungdomskulturhusets egne lokaler, mens lydmodulet blev holdt i musikforeningen MONO's koncertsal, og træ- og designmodulet fandt sted i Godsbanens Træværksted.

Der arbejdes med træ til et af masterclassforløbets moduler. Fotos: Ruth Morell

Der er i alt blevet afholdt otte undervisningsmoduler, som skiftende eksterne undervisere har stået for ved hvert modul. Temaerne på undervisningsmodulerne var 'introduktion og teambuilding', 'projektmodeller og pejlemærker', 'økonomi', 'sikkerhed', 'pejlemærker og fundraising', 'PR og kommunikation', 'lyd' samt 'træ og design' (se tabel 1). Projektlederen har været til stede ved samtlige moduler og har dermed fungeret som en gennemgående figur, der har stået for alt det praktiske omkring afholdelsen.

Tabel 1: Det endelige program for Masterclassforløbet

Tema	Dato	Beskrivelse	Underviser/ansvarlig
Modul 1: Introduktion og teambuilding	23/2	Grundlæggende forståelse for projektudvikling, design-processer og teambuilding.	Mille Obel Høier, proces-konsulent og iværksætter
Modul 2: Projektmodeller og pejlemærker	24/2	Udvikling – fra idé til mål. Implementering – hvad skal vi have med i planlægningen – eks. organisering, PR/kommunikation, teknik, logistik, økonomi og ressourcer.	Hanne Marklund Udviklingskonsulent i MSB/Århus Kommune
Modul 3: Økonomi	9/3	Budgetter og regnskab.	Hanne Staalnacke, Ung i Aarhus
Modul 4: Sikkerhed	16/3	Planlægning af event, tilladelser, kommunikation og ansvar, vagt, brand og konflikthåndtering mv.	Peter Sletskov, Elite Vagt og Sikring
Modul 5: Pejlemærker og fundraising	29/3	Pejlemærker for implementering af projekter. Fundraising, sponsorer og crowd funding.	Hanne Marklund, Udviklingskonsulent i MSB/Aarhus Kommune, og Ruth Morell, projektleder i Ungdomskulturhuset
Modul 6: PR og kommunikation	6/4	Hvordan man fortæller sin historie gennem skrift, film og foto.	Johnny Minor, journalist
Modul 7: Lyd	12/4	Opsætning og afvikling af lyd. Hvordan spredes og distribueres lyden, placering af højttalere og mikrofoner og styring af effekter. Afvikling af lyd og lys i forbindelse med koncerter.	Lydtekniker Jacob Olesen, Foreningen MONO
Midtvejs-evaluering	17/4	Opsamling af modulerne: Hvad synes deltagerne?	Ruth Morell, projektleder i Ungdomskulturhuset
Modul 8: Træ og design	23/4	Designprocesser, scenografi og byggeworkshop i Godsbanens Træværksted.	Mikkel Albrechtsen, møbelsnedker og scenograf
Idéudvikling	24/4	Workshop med udvikling og udvælgelse af idéer samt gruppearbejde omkring planlægning af projekter til gadefest i juni.	Mille Obel Høier, proces-konsulent og iværksætter
Afslutnings-projekt	Maj måned løbende	'Prøvebane' med udvikling af projekter til gadefest på Godsbanen.	Ruth Morell, projektleder i Ungdomskulturhuset
Gadefest	11/6	Afvikling af projekter til lokal gadefest med eksterne partnere (andre UKH/ungeprojekter)	Masterclassdeltagere og Aarhus Volume
Evaluering	01/06		Ruth Morell, projektleder i Ungdomskulturhuset

Masterclass havde fokus på at kombinere teori og praksis. Ud over at kombinere undervisningen med diskussion og øvelser blev praksis gjort konkret ved, at deltagerne på første modul valgte en fælles event, som de ville arbejde med i forløbet.

På første modul valgte deltagerne, at deres fælles projekt skulle være i samarbejde med Aarhus Volume. Det er en nystartet forening, som mange af deltagerne allerede var aktive i. Det fælles projekt var derfor at deltage i gennemførelsen af Aarhus Volumes første store event 'Gadefesten'. Nogle af masterclassdeltagerne var involveret i planlægningen af selve gadefesten og tog derfor primært del i den overordnede afvikling. Udover at deltagerne generelt engagerede sig i eventen, stod de konkret for fire delprojekter: Barer med mexicansk, skate- og strandtema, en campingvogn indrettet som taco-bod, en hånd bygget i træ, som blev brændt af til sidst, og forskellig skiltning rundt omkring på området. Delprojekterne blev til efter idéudviklingsworkshoppen d. 24. april, hvor deltagerne brainstormede på projekter, de kunne tænke sig at gennemføre i forbindelse med Gadefesten. Mange idéer var i spil; alt fra flash mobs og konfettikanoener til temabarer og kunstprojekter. Efterfølgende udvalgte deltagerne deres fire favoritidéer og arbejdede i grupper videre med disse, som blev til de fire delprojekter.

Aarhus Volume

Foreningen blev startet af en kerne af unge, der de senere år har været meget aktive i Bureau Detours, Institut for (X) og Ungdomskulturhuset. Foreningens formål er at skabe folkelige musikarrangementer i, hvad de selv kalder 'underfundige rammer'.

For de unge initiativtagere er foreningen en vej til at stå på egne ben og helt tage ejerskab over de events og arrangementer, de er med i.

Der var et stort personoverlap mellem deltagerne i Masterclass og foreningens medlemmer.

'Gadefesten' var foreningens første kulturarrangement. Det foregik på Godsbanen i Aarhus, hvor der var seks forskellige scener og adskillige madboder og aktiviteter.

(Se bilag 2 for nærmere beskrivelse af Gadefesten).

En af masterclassdeltagerne havde bygget en stor hånd i træ, som til sidst på gadefesten blev brændt af. Foto: Johan Adrian Buus, Aarhus Volume.

Her ses en af de temabarer, som en gruppe blandt masterclassdeltagerne udviklede. Foto: Johan Adrian Buus, Aarhus Volume.

Blandt masterclassprojekterne var denne tacovogn, som to af deltagerne driver en lille forretning med. De havde i denne sammenhæng videreudviklet på deres koncept. Foto: Johan Adrian Buus, Aarhus Volume.

De faste moduler og undervisningsdage blev som nævnt suppleret med ad hoc vejledning og arbejdsgrupper. For eksempel blev der afholdt en ekstra dag om fundraising, hvor projektlederen sammen med tre frivillige deltagere søgte Kulturstyrelsens ungepulje for nationale events.

Denne form for konkret sparring blev også brugt frem mod den afsluttende event. I de knap syv uger der gik efter idéudviklingsworkshoppene og frem til Gadefesten, mødtes projektlederen løbende med projektgrupperne for at give sparring ift. udviklingen og beskrivelsen af projekterne samt budgetteringen af dem.

Det endelige masterclassforløb ser ikke præcist ud som det, der var planlagt ved Masterclassens begyndelse. Løbende justeringer i programmet såsom ændring af datoer har af praktiske årsager været nødvendige.

Rekruttering

Masterclass var et åbent tilbud for alle unge mellem 15-25 år. Ifølge projektbeskrivelsen var forløbet tiltænkt både ressourcestærke unge, der er vant til at udvikle events og andre kreative, entreprenante eller teknisk orienterede unge, der ikke umiddelbart er en del af det etablerede uddannelsessystem. Ligeledes skulle der være plads til unge med sociale eller psykiske udfordringer.

Idéen var, at alle de tre samarbejdende magistrater skulle medvirke til rekrutteringen til Masterclass.

”Men det kræver et større arbejde at få inddraget de her unge. Og i forbindelse med rekrutteringen af unge til det her, har jeg været omkring UU¹¹ og Ungdomscentret og Ungdomsskolen.”

Første interview af projektleder

I praksis er alle deltagerne i Masterclass rekrutteret gennem Ungdomskulturhuset, gennem deres Facebookside, gennem de unges netværk i UKH og ikke mindst gennem projektleders dialog med de unge.

Der var plads til i alt 20 deltagere. Ved kursusstart var der 12 tilmeldte hvoraf de 11 mødte frem. Alle 11 gennemførte hele forløbet.

¹¹ Ungdommens Uddannelsesvejledning

Deltagerne

11 unge i alderen 17-21 år deltog i Masterclass¹².

Selvom tilbuddet var åbent for alle, blev deltagerne som nævnt alle rekrutteret gennem deres engagement i Ungdomskulturhuset. Dermed er der en del fællestræk i deltagerne profiler.

Fælles for gruppen af deltagere er, at de er meget engagerede i kulturlivet i Aarhus. Personligt har de fleste været aktive inden for kunst, tegning, musik, dans eller lignende. Men det fælles for dem er en bredere interesse i kultur. Selvom de er unge, har de mange års erfaring med frivillighed og opgaver ved forskellige koncerter, events og festivaler. Ikke alle i gruppen var på forhånd venner, men de kendte til hinanden, da de enten havde mødt hinanden i Ungdomskulturhuset eller i forbindelse med tidligere events.

Mange i gruppen har fælles typer af erfaring fra andre miljøer i Aarhus. Især F16 og Institut for (X) er centrale steder, der for langt de fleste af deltagerne har haft stor betydning for deres aktiviteter og engagement som kulturentreprenører.

Syv ud af 11 deltagere har tidligere gået på F16, som er et samarbejde mellem Frontløberne og Aarhus Produktionsskole. F16 er et fuldtids skoleforløb med fokus på at gøre deltagerne til projektmagere. Masterclassdeltagerne har ikke gået på F16 på samme tid, men den fælles erfaring har tit ført dem sammen til events (for eksempel 'Mejlgade for Mangfoldighed').

En anden vigtig 'fødekæde' er Institut for (X), som er et kreativt vækstværksted, der også danner et uformelt samlingssted for kulturarrangører og entreprenører. Mindst syv af 11 deltagere har været/er tilknyttet Institut for (X). Mange er ligeledes med i Bureau Detours, som er en forening eller et 'crew', som er tilknyttet Institut for (X). Idéen til Masterclass kom også fra Institut for (X), som tidligere har kørt et lignende forløb:

"Det startede jo med, at der var den der gruppe på fire, som henvendte sig til mig (...)
Fordi de havde været med til at lave projekter dernede [Institut for (X)]. Og så ville de gerne have noget mere viden om de forskellige områder."

Andet interview af projektleder

Det samlende for gruppen er således et utroligt stort engagement og et højt aktivitetsniveau. For at skabe et lille indblik i deres aktiviteter og fælles erfaringer, bad vi deltagerne om at udfylde en planche med de aktiviteter, som de havde deltaget i fra sommeren 2015 til september 2016. På planchen var der på forhånd listet de aktiviteter, informanterne tidligere havde omtalt. Her kunne de blot tilføje deres navne. Desuden kunne de selv tilskrive

¹² Oprindeligt var der 12 tilmeldte, men den sidste deltager deltog kun i første modul. Han er dog en del af gruppens netværk og projektleder på det afsluttende projekt; Gadefesten.

aktiviteter. Figuren nedenfor viser tydeligt en gruppe, der er knyttet sammen på kryds og tværs, som er meget aktive, og som bruger rigtig meget tid som frivillige. Ud over aktiviteterne på billedet er naturligvis deltagelsen i Masterclass og afviklingen af Gedefesten.

Figur 1: Masterclassdeltagernes "fælles frivillig-CV" for det seneste år

Trods de mange lighedspunkter rummer gruppen også forskelle.

Nogle af deltagerne har været udfordrede i skolen – enten af ordblindhed, manglende motivation eller lignende. Ganske få af deltagerne gik på en ungdomsuddannelse, som de startede på lige efter folkeskolen. Mange har været ude at afprøve mere kunstneriske uddannelser (f.eks. Byhøjskolen eller Det Benhårde Musikkursus), haft erhvervserfaring eller har som nævnt gået på F16. Det har ført flere af dem i videreuddannelse. Nogle gik på VUC, mens to var blevet så inspireret af at arbejde med 'byg', at de nu går på teknisk skoles snedkeruddannelse.

Andre deltagere har taget den mere lige vej. En var allerede færdig med gymnasiet, mens to andre stadig gik i gymnasiet under forløbet. To af deltagerne var elitesportsudøvere, og én havde været meget politisk aktiv. Med andre ord er der forskellige profiler blandt deltagerne, der bliver bundet sammen af den fælles interesse for kulturevents.

Motiver for at deltage

Deltagernes store engagement i kulturlivet og et ønske om at blive ved med at arbejde i det miljø var en stærk bagvedliggende motivationsfaktor for at deltage i Masterclass.

"Nu gik vi på F16, det er så et års tid siden – eller to år for nogen af jer, ikk' – og nu laver man lidt noget andet, og så bare for ikke at fuldstændig miste det der med at lave kultur og fester og andre events og musikfestivaler, whatever man gerne vil lave af sjove ting. (...) Og at det så ender ud i noget stort, en stor forløsning [i form] af et eller andet arrangement."

Første gruppeinterview, IP3

Samtidigt blev forløbet til, fordi initiativtagerne havde et ønske om at få en form for overbygning på deres praktiske erfaring og især for at få en mulighed for at kunne dokumentere, hvad det egentlig er, de kan.

IP1: "Også det der med, at man kan fatte, at man faktisk lærer det nu. Sådan nu er der et forløb."

IP2: "Og vi får et bevis. Og sådan noget. Vi kan godt. Men det er også svært at komme og sige. Hvis vi skrev alle de ting ned, vi har lavet, så har vi jo det vildeste CV. Men altså, I ved, hvad fanden er det? "Så lavede jeg den der fest, og den der fest", og det er jo sådan "ja ja, men hvad kan du?""

Første gruppeinterview

Den sidste faktor, der skal fremhæves her, er de unges fokus på fællesskaber og netværk. De er alle vant til at indgå i netværk på kryds og tværs, men det er også noget af det, som de i høj grad har fokus på:

"Altså, det er jo sådan en blanding af selvdannelse og uddannelse. I et kanonhyggeligt fællesskab. Altså, det er jo bare sådan genialt på en eller anden måde, ikke?"

Første gruppeinterview, IP2

Udbytte af at deltage i Masterclass

I flyeren til de unge om Masterclass bliver formålet med at deltage beskrevet sådan:

- ”at få viden, redskaber og erfaring med at udvikle projekter og samtidig udvikle dine egne faglige og sociale kompetencer..
- at få undervisning af professionelle projektmagere.
- at udvikle Crew-følelsen og lære mere om teambuilding.
- at få papir/et ungdomsskolebevis på det, du har lært.
- at være med til at afvikle en større ungdomsevent i forbindelse med ECOC 2017¹³ i Aarhus og en mindre event i juni 2016, samt udvikle konkret projekt-idè.”

Dette kapitel beskriver informanternes vurdering af forløbet og viser, at de beskrevne mål i stor udstrækning blev mødt¹⁴. På gruppeniveau har udbyttet af kurset styrket fællesskabet i gruppen, de har lært af hinanden, og det tyder på, at Masterclass har støttet deres store engagement i Gadefesten. På individuelt niveau har udbyttet både været fornyet selvtillid, konkret læring samt udbygning og konsolidering af deres netværk. Den vigtigste faktor for informanterne er imidlertid, at de efter gennemført kursus fik et kompetencepapir, der tydeliggør nogle af deres uformelle kompetencer.

Der blev foretaget to gruppeinterviews med de tre kerneinformanter. Et lige i starten af forløbet (i forbindelse med 4. modul), og et interview to en halv måned efter Gadefesten blev afholdt¹⁵. Der er en tydelig forskel på, hvordan deltagerne vurderer forløbet, mens de er i det og efter en begivenhedsrig sommer, hvor de har haft meget travlt. I både interviews og deltagerobservationer under kursusforløbet fremstod Masterclass som meget betydningsfuld. På afstand er det særligt de unges foreningsarbejde i Aarhus Volume og selve Gadefesten, der står tilbage som et omdrejningspunkt i deres læring og udbytte.

”Jeg tror måske også, det druknede lidt i alt det andet, vi lavede. Så det er ikke sådan – Masterclass – det er ikke noget, der sådan står ud fra min hukommelse. Altså, det er mere bare sådan noget, der var i den periode, ligesom alt det andet, der var, så det er lidt svært at sige sådan, hvad man fik ud af det, fordi det var bare flow. Og der var mange andre ting også i den periode, som var ting, der mindede om.”

Andet gruppeinterview, IP1

På samme måde vil man sikkert få et andet svar, hvis man stillede den samme gruppe samme spørgsmål om et år. Svaret ville afhænge af, om den enkelte har været i situationer, hvor læringen er relevant og eventuelt dukker op. Det øjeblikkelige udbytte er således sammenflettet med informanternes liv og aktiviteter. Meget tyder dog på, at deltagerne har

¹³ Europæisk Kulturhovedstad 2017

¹⁴ Det blev ikke en integreret del af forløbet at afvikle en event i forbindelse med 2017, men andre i Ungdomskulturhuset tager del i den proces.

¹⁵ Målet var at foretage interviewet, umiddelbart efter Gadefesten var afsluttet, men informanterne havde på det tidspunkt for mange projekter til, at det kunne lade sig gøre.

fået et væsentligt udbytte af at deltage i Masterclass – både på gruppeniveau og individuelt.

Udbytte på gruppeniveau

Ser man på, hvad deltagerne har fået ud af masterclassforløbet på gruppeniveau, fremhæver de især fællesskabet og en indbyrdes respekt for hinandens kompetencer. Desuden kan det have styrket deres fælles indsats i forhold til Gadefesten, at de har fulgt Masterclass sideløbende med udviklingen af deres event.

Fællesskab

Masterclass startede med et teambuildingsmodul. Det har været et fokus i forløbet, at arbejde med at deltagerne i høj grad skal kende både egne og de andres styrker, svagheder og interesser, for at de kan løfte projekter i flok. Det har givet en stærk følelse af fællesskab på tværs af hele gruppen.

"Men jeg tænker lige til det, altså den Masterclass vi går på nu, så føler jeg, at fordi vi sådan startede med det der proces-noget med [Navn] til første undervisning, så blev det også meget sådan noget "hey, vi er klassekammerater", og fuck hvem der har gået på Frontløberne først, og fuck hvem der har lavet flest projekter. Nu er vi en klasse, og vi har forskellige ting, vi vil lære allesammen."

Første gruppeinterview, IP1

Det er et fællesskab, som de lige nu bygger videre på i Aarhus Volume, hvor alle masterclassdeltagerne er med. Men det er også en forbindelse, de forventer kan overleve både tid og pauser:

"Jeg havde en snak med [Navn] om, at sådan, selv hvis vi nu ikke ser hinanden fra nu af og så mødes på Strøget om fem år eller sådan noget, så vil man altid være sådan "ser du nogen af de andre, og hvordan går det med din bror" og altså, vi har lidt lavet sådan en connection, der er forever."

Andet gruppeinterview, IP1

Lærer af hinanden

Den gode gruppedynamik og den indbyrdes respekt gør, at de på gruppeniveau har oplevelsen af, at de lærer af hinanden:

IP3: "Men det er så fordi, vi har det her andet, vi er sammen om, som ikke bare er at være venner. Vi har ligesom vores kompetencer, vi er en del af sammen, ikke? (der udtrykkes enighed)."

IP2: "Og vi lærer vildt meget af hinanden."

IP3: "[...] O folk lytter, det er ikke sådan noget "årh, jeg orker ikke.""

Andet gruppeinterview

Citatet understreger igen den stærke gruppefølelse. De føler sig som et crew og er klar over, at det, de kan, er et fælles projekt, hvor alle bidrager.

Styrkede Gadefesten

Oprindeligt var idéen med masterclassforløbet, at deltagerne sammen skulle finde et projekt – gerne i Ungekulturhuset, som de i fællesskab ville arbejde på at implementere i forløbet. Da en stor del af deltagerne på forhånd havde sat sig som mål at etablere Aarhus Volume som en kulturforening med blandt andet Gadefesten som aktivitet, blev det som nævnt i stedet for besluttet på første modul, at Gadefesten skulle være det fælles projekt.

I forhold til forløbet kan det på den ene side ses som et benspænd, da det var et projekt, der ikke udelukkende blev styret af gruppen af deltagere¹⁶. På den anden side fik forløbet den effekt, at det støttede op om deltagernes egne initiativer og engagement. Evalueringen peger på, at forløbet på flere måder styrkede Gadefesten. For eksempel blev mange delprojekter i Gadefesten planlagt og udført af masterclassdeltagerne til deltagernes egen overraskelse:

IP2: "Altså, jeg vil sige, overraskende skete der mange af tingene."

IP3: "Ja, det er faktisk rigtigt, nu hvor jeg tænker over det."

IP2: "Jeg var utrolig imponeret over, hvor mange af tingene, der skete."

Andet gruppeinterview

¹⁶ Projektlederen på Aarhus Volume var meldt til kurset, men deltog udelukkende i første modul.

Med delprojekterne blev ansvaret fordelt ud på flere personer. Ifølge informanterne var en effekt af det, at alle i gruppen fik ejerskab over Gadefesten:

"Men jeg tror helt klart, at det der du siger med gruppefølelsen (...). Jeg tror, at nogen af dem, der ikke har været med i lige så lang tid, i de arrangementer vi har lavet, havde meget større – hvad er det nu, det der ord er?
(...)
Ejerfornemmelse! Bum! ... over projektet, fordi de havde hver deres dele. Altså, det tror jeg gjorde noget helt vildt godt, ikke."

Andet gruppeinterview, IP2

Ud over fællesskabet har projektlederen på Masterclass også været med til at give Gadefesten et løft. Projektlederen hjalp både rent praktisk og havde afsat midler til afvikling af afslutningsprojektet, som dermed kunne støttes finansielt. For deltagerne var det en luksus, at der var én med bil og betalingskort, der var klar til at køre med ud at købe ind. Så selv om de unge selv stod for det hele, var der en praktisk støtte. De ekstra midler blev for eksempel brugt på udsmykning af temabarer og satte ifølge informanterne prikken over i'et:

IP1: "Også fordi vi havde ikke selv fundet plads i budgettet til sådan nogle former for sjove ting, så det var bare blevet syltet. Men (...) fordi det var en del af Masterclass, så var der sådan en grund til, at det skulle blive til noget. Normalt så dropper man lidt hurtigt det der."

IP2: "Og det var vildt fedt, det gjorde vildt meget for Aarhus Volume."

(...)

IP3: "Ja ja, (...) det var da fedt med parasoller og palmer, og jeg ved ikke hvad. Det gav lige den der ekstra lille finish."

Andet gruppeinterview

I snakken om sammenhængen mellem Gadefesten og Masterclass understreger informanterne, at Gadefesten og Aarhus Volume på en måde var 'større' end Masterclass. Men at forløbet godt kan have styrket tilblivelsen. Ud over de ovenfor nævnte faktorer, har det rent lavpraktisk været et forum, der har gjort det enklere at koordinere opgaverne.

Men det har været smart at lave den [Gadefesten] på den her måde, altså inde under et masterclassforløb. Altså i store træk, ikke. Det har været en god måde at mødes på og evaluere og sådan "hov, bum, nu er vi kommet hertil, hvad skal vi gøre med bookings?" Så tager vi lige tre dage, hvor vi stener og koger over det, skriver til folk, og hvem er bookere og sådan. "Kender I nogen?", lala. (...) Altså, det gør vi jo alligevel, men det ville ikke have gjort noget at gøre det på den her, sådan en mere struktureret måde. Det er også fedt nok nogen gange.

Andet gruppeinterview, IP2

Udbytte på individuelt niveau

Det skal understreges, at også på det individuelle udbytte er der forskel på, hvad informanterne lægger vægt på, mens de er i forløbet og efter forløbet. De understreger, at det var sjovt at være med, at Masterclass både gav et selvtillidsboost og dokumentation på, hvad de kan. Desuden er der glimt af en læring, der har lagret sig, ligesom de unge fremhæver, at deres netværk er forstærket og udvidet.

Selvtillid

Det at være med til at starte Masterclass og blive en del af en spændende gruppe opfattede informanterne som et selvtillidsboost i sig selv. Det er identitetsdannende og understreger deres særlige interesse¹⁷. Samtidigt skaber det en fornyet energi og virkelyst.

IP2: "Det der med, at man får jo en selvtillid med videre (der samtykkes), både i at arbejde på den måde, som vi gør sammen. Altså, man bliver jo bekræftet helt vildt meget, når vi sidder og er sammen, ikke. Fordi alle gør, hvad de vil, og alle synes, alt er fedt og sådan noget. Det møder man jo ikke altid ude i verden, men så har man en selvtillid med videre, hvor man kan sige "hallo", det er jo vildt vigtigt i sådan et fag."

IP3: "Man føler sig også som sådan nogle energiske unge mennesker, som rent faktisk laver noget. (...) Jeg har fandme mange veninder, som ikke ville fatte at gide det her, men det er jo så også fordi, jeg har været heldig og er kommet ind i det her miljø og kender de her mennesker, og kender dem, der kender dem, der kender dem. (...)"

Første gruppeinterview

Den erfaring og det selvtillidsløft, som de har fået ved at være en del af et netværk af kreative miljøer, og som UKH og Masterclass er vævet ind i, kan informanterne overføre til andre arenaer. For alle tre kerneinformanter har det været med til at give dem retning og idé om, hvad de vil i fremtiden. Som beskrevet ovenfor er det ikke alle deltagerne, der har taget den lige skolevej, men det at være en del af kulturmiljøet giver dem en ballast og en retning. En af informanterne beskriver det meget præcist:

Interviewer: "Noget af det jeg har tænkt lidt på med Masterclass. Det her miljø der er nede på UKH, er det vigtigt? Nu lukker de jo huset om et par år igen eller halvandet år, eller hvad det er."

IP1: "Altså, det er supervigtigt for mig. Jeg var aldrig startet i skole igen, hvis ikke det var fordi, jeg var blevet udsat for sådan nogle miljøer. Fordi det gav mig mod. Jeg kan huske, vi havde en undervisningsgang, hvor vi lærte om grafisk facilitering, hvor man tegner sine noter. Det var efter det, jeg var sådan "okay, så kan jeg godt begynde på noget uddannelse", fordi så kan man ligesom finde noget, som man kan i. Og jo mere man

¹⁷ I idrætten opererer man med 'livsstilsidrætter' som især er blevet knyttet til de yngre generationers værdier. (Pilgaard 2016. s.137) For deltagerne her er det helt klart en 'livsstilsaktivitet' at deltage i Masterclass og det kreative miljø. Det kunne være interessant at undersøge, om også dette element kunne bruges strategisk i forbindelse med udvikling af nye aftenskoletilbud til unge.

sådan er i det, desto mere kan man finde ud af, man så kan tage med videre. Og så bruge i det, som man måske ikke kan lige så godt. (...) Altså, jeg kan godt lide, at jeg kan være tjekket andre steder og lave noget andre steder. Hvor jeg måske ikke blomstrer vildt meget i skolen, men det der med at vide, at man godt kan alligevel."

Individuelt interview, IP1

Faglig læring

Da informanterne blev spurgt direkte til det konkrete læringsudbytte ved slutinterviewet, var den første reaktion, at de ikke rigtig havde lært noget nyt eller specifikt.

"Altså, jeg vil ikke sige, at jeg sidder med sådan en følelse af nu, at jeg *virkelig* fik meget ud af det (kort pause). (IP3 udtrykker enighed). Hvis jeg skal være helt ærlig. (...)

Men altså, det var meget hyggeligt. Men jeg ved ikke... De ting vi lærte og lavede og sådan noget (...) Altså, det tror jeg, vi havde prøvet rigtig meget før."

Andet gruppeinterview, IP2

Det bliver dog nuanceret i løbet af interviewet, hvor de alligevel nævner nye perspektiver fra forløbet. Et eksempel er modul 6, PR og Kommunikation, hvor de ikke var umiddelbart imponerede over indholdet, men alligevel fik et nyt syn på Gadefesten, og hvad de kunne med den:

IP1: "Jeg var til det. (Kort pause). Men altså, det er jo sådan noget med, at man skal tænke i målgrupper og sådan noget der. Og det er jo ikke – den dybe tallerken. (...)"

Interviewer: "Ja. Men jeg ved ikke, kan I huske noget om, hvad tænkte I om det, hvis I lige skulle lave sådan en ultrakort evaluering på den?"

IP1: "Altså, det var meget grineren. Jeg tror måske, det der gik op for os, fordi vi havde Aarhus Volume som sådan hovedkanal. Det var egentlig, hvor bredt det arrangement også kunne favne. Altså, vi kom ligesom til at se vores arrangement på en anden måde, fordi man kunne appellere til børn og børnefamilier og bedsteforældre og unge mennesker og sådan, så ikke det der med de forskellige kanaler, men egentlig "hey, vi har et projekt her, som kan favne ret stort"."

Andet gruppeinterview

For en anden deltager blev modul 4 om sikkerhed aktuelt i en senere sammenhæng:

"Lige præcis vagten vil jeg sige, ham har jeg tænkt på et par gange. Vi havde en vagt der på Mors også (...) – mig og [Navn] har været på Kulturmødet på Mors – (...) og der tænkte jeg lidt over, hvordan de håndterede de forskellige fulde folk. Og hvordan ham vagten fortalte, at han ville håndtere det. Det kan jeg huske, der kom det lige op i mit hoved, men det er så også den eneste gang, det lige er kommet op i mit hoved omkring Masterclass."

Andet gruppeinterview, IP3

Modulet om økonomi blev nævnt mange gange af flere informanter og fik god feedback på midtvejsevalueringen. Også i interviewene bliver modulet fremhævet for en konkret, erkendt læring:

"Også det [modul] med økonomi. (...) Det der med moms og sådan noget. Det vidste jeg ikke så meget om."

Andet gruppeinterview, IP1

Desuden fortalte kerneinformanterne om to af de andre deltagere, der konkret brugte masterclassforløbet til at give deres forretningsidé et løft. De to deltagere havde ikke så meget projekt- og byggeerfaring som kerneinformanterne. De havde til gengæld i længere tid haft en pop up tacobod for at tjene penge til deres sport. Idéen lå der i forvejen, men frem til Gadefesten satte de ekstra fokus på udviklingen af konceptet. Her hjalp Masterclass dem både med at tænke videre på idéen og søge midler, men samtidig også med at få alt for vilde idéer omsat til noget konkret og brugbart i form af at få renoveret en campingvogn, der kunne erstatte deres hidtidige bod:

IP2: "Men jeg tror heller ikke, de havde malet en campingvogn, hvis ikke det havde været for Aarhus Volume, og de havde tænkt det her og fået penge til det. Altså, så var det ikke sket, altså for dem var det jo også et eller andet springbræt, ikke?"

IP3: "Det er jo rigtigt, de har jo malet en hel campingvogn og indrettet den fuldstændig. Det brugte de jo lige et par uger på at stå dernede og skrabe jorden af, og jeg ved ikke hvad de har lavet. (...)"

IP1: "Og så igen det der med at man måske ikke lige havde penge på bordet til at købe maling og alt det der. Og motivationen. Også fordi de havde tænkt taco tower, og så var det sådan, så blev det sådan skaleret ned."

IP3: "Men sådan er det jo altid, ikke? Jeg tror faktisk, de har lært meget af det der med, "okay, vi skal have en kæmpe container, og vi skal vende den på hovedet, og det bliver feeeedt," du ved..."

IP1: "Ja. Hvor vi sad og nikkede (griner)"

IP3: "'Slaap nu af, drenge.' Og man ved godt, den der ja-hat man skal have på til sådan noget skide udvikling der (griner), som jeg godt nogen gange kan være lidt irriteret over."

Sådan, "keep it realistic for one time", altså. Det bliver ikke en kæmpe container vendt på hovedet. Men det har de vist nok lært. Og de har jo ikke været inde i det der på samme måde, vel. Så de har nok lært noget, det har de helt klart."

(...)

IP1: "Ja. Det kan man sige, der er en rigtig god masterclasshistorie. (Kort pause). Og jeg tror også, de sådan fik tilladelse til at sælge mad på gaden og alt sådan noget der. Ved Fødevarerstyrelsen. Fordi [projektleder] var der."

Andet gruppeinterview

Netværk

Ifølge projektlederen er deltagerne store og aktive netværk enestående i forhold til mange andre unge. Deltagerne har et netværk, som de hele tiden plejer og vedligeholder gennem deres fælles oplevelser i de frivillige opgaver, de påtager sig. De har venner på tværs af alder, og det er netværk, der bruges både personligt og professionelt.

"Det er også svært at adskille privat og professionelt i den her gruppe. Altså, den findes ikke rigtig."

Andet gruppeinterview, IP1

Kontakterne og engagementer resulterer således med jævne mellemrum i betalte opgaver. Masterclass har været med til at fastholde og udvide dette netværk. Gruppen er knyttet tættere sammen.

"Man kom da også bedre i snak med alle mulige mennesker. Nu er det jo standard for mig, at ses med alle de her mennesker hele tiden, ikke. Men når jeg sådan lige tænker over det, så var jeg faktisk ikke så meget sammen med dem før Masterclass. Jeg kan faktisk nævne måske 3-4 navne, jeg ikke sås så meget med. Dem lærte man alligevel at kende ret godt, fordi man alligevel sad (...) med dem i de hårde aftentimer, hvor man havde et eller andet grineflip, så der kan man hurtigt lige komme til at 'bonde' over et eller andet (der grines)."

Andet gruppeinterview, IP3

Deltagerne ser også underviserne fra forløbet i dette netværksperspektiv. For deltagerne er det derfor ikke nødvendigvis det vigtigste, at de kan forbinde det enkelte modul med en specifik læring. Men det er vigtigt, at det var spændende og aktive undervisere fra kulturmiljøet. Underviserne bliver et 'sovende' netværk, som deltagerne møder i forskellige sammenhænge og kan aktivere, hvis de får brug for det.

IP3: "(...) Og så er det ikke fordi, at jeg kan huske, hvad hun har sagt, men jeg kan huske, at hun var fucking nice. Og det er jo også en ting at tage med videre."

IP1: "Og så tør man ringe til hende, hvis det er"

IP3: "Præcis"

Andet gruppeinterview

Kompetencepapir

Et helt centralt udbytte for deltagerne er, at de med Masterclass har fået dokumentation for, hvad de kan. Som afslutning på forløbet fik de et kompetencepapir. Som en af de få ting, var dette papir centralt for kerneinformanterne både i deres forventninger til kurset, og når de senere skulle vurdere, hvad de har fået ud af Masterclass:

IP1: "(...) Og så tror jeg seriøst, at det der papir er noget, som man kan have glæde af. Senere. Lige nu kører vi jo bare på kontakter. Og det kan godt være, at det på et tidspunkt har en ende, eller at man gerne vil prøve at gøre det i Esbjerg. Og så er det fedt at have sådan et papir."

Interviewer: "Det var også noget af det, I snakkede om i starten. Det her med, at det kunne være fedt at få et papir på det."

IP3: "Ja ja, jamen det er det bestemt også. På et eller andet tidspunkt skal man nok få brug for det i hvert fald."

Andet gruppeinterview

Et skridt videre

Nu hvor Masterclass er slut, er deltagerne efter projektlederens udsagn spredt for alle vinde. Enkelte kommer stadig i Ungdomskulturhuset, men 'kernen' er videre. Nogle er vendt tilbage til Institut for (X), og en del har travlt med deres uddannelser.

Deltagerne er dog helt sikre på, at gruppen vil blive ved med at se noget til hinanden. Ud over at flere af dem er kærester og ses privat som venner, vil projekterne fortsætte, og kulturlivet føre dem sammen på kryds og tværs.

IP1: (...) vi har bare sådan en Facebookgruppe, og så skifter det lidt med, hvad det er for en tråd, vi har kørende. Hvor vi bare skriver ud til alle. Og vi laver jo forskellige ting hver især ved siden af også, men det er ligesom meget let hele tiden at få kontakt med alle.

IP2: Og alle er altid klar på noget.

IP3: Det er sgu ret umuligt at slippe af med dem nu, vil jeg sige (der grines). Fuldstændig impossible.

Andet gruppeinterview

Af konkrete projekter at arbejde videre med fremover nævner de interviewede deltagere næste års Gadefest, som de regner med at begynde planlægningen af i november. De forestiller sig, at det bliver et fælles projekt, hvor mange af masterclassdeltagerne kan gense hinanden i projekt-regi, nu hvor festivalsæsonen er slut. Og selv hvis nogle af deltagerne ikke kommer til at lave projekter sammen foreløbig, er de overbeviste om, at venskaberne til de andre masterclassdeltagere vil vare ved.

For mange af deltagerne har forløbet således været (endnu) et springbræt videre i deres arbejde med kultur og events, hvor de har fået mod, ressourcer eller netværk til at afprøve deres engagement udenfor det trygge miljø i Ungdomskulturhuset.

Projektlederen

I langt de fleste projekter er projektlederens rolle og evne til at skabe netværk, aktiviteter og engagement centrale elementer for en succesrig projektafvikling.

I forhold til Masterclass har det i høj grad været tilfældet. Med henblik på forankring og projektets overførbarhed er der særlige opmærksomhedspunkter, som ser ud til at være essentielle for det gode resultat.

Dette afsnit peger på, at et godt forhåndskendskab, fleksibilitet og en evne til både at lytte til deltagernes ønsker og samtidigt at udfordre dem fagligt er vigtige egenskaber for en projektleder i dette miljø. Desuden er det vigtigt, at projektlederen anerkender deltagernes kompetencer og kvalifikationer, ligesom man skal have mod og tålmodighed til at lade deltagerne tage al det ansvar, de vil.

Forhåndskendskab til målgruppen

Som beskrevet i afsnittet om rekruttering til projektet havde alle deltagerne på forhånd et kendskab til både Ungdomskulturhuset og projektlederen. Derudover havde mange af dem mødt hinanden på kryds og tværs af events.

Det vurderes, at projektlederens forhåndskendskab til gruppen har været helt central både i forhold til at starte den oprindelige dialog, der blev grundlag for forløbets indhold, og for den senere rekruttering af deltagere.

Kendskabet til gruppen gjorde sig også gældende på praksisniveau, hvor projektlederen vidste, at Facebook var deltagernes foretrukne kommunikationsform og derfor det medie, hun primært brugte.

Forhåndskendskabet ser desuden ud til at have givet en gensidig tillid, hvor deltagerne har respekt for projektlederens rolle, og projektlederen har respekt for deltagernes kvalifikationer og kompetencer, men også et øje for deres læringspotentiale.

Arbejdsmetoden

Et vigtigt element i arbejdet med hele samarbejdsprojektet og Ungdomskulturhuset er, at så mange initiativer som muligt skal være styret af de unge og deres egne initiativer. De ansatte skal gå ind på de unges præmisser og støtte deres behov, ønsker og idéer:

"[Navn], som er projektleder, som er ansat i Kulturforvaltningen, har hele tiden været meget tilbageholdende og sagt: "Det er vigtigt, vi ikke går ind og sætter nogle rammer for, hvordan den her organisering skal se ud, eller hvad der skal foregå, det er vigtigt, vi hele tiden venter på de unge." Og nogle gange der har jeg sådan tænkt i løbet af efteråret "Nej, der sker jo ikke noget, kom nuuu", altså, kom nu i gang, ikke. Men det er rigtigt,

processen har været sådan, og den er rigtig vigtig, den der med at man får et ejerskab til huset og til organiseringen, og det der med at de nu er i gang med at danne deres egen forening¹⁸."

Første interview af projektleder

Samme tilgang har været fremtrædende i masterclassforløbet. Som eksempel var det vigtigt for projektlederen, at deltagerne var informeret og indforstået med evalueringen. Det har været vigtigt at finde en balance, hvor deltagerne på den ene side har så stor indflydelse som muligt uden at blive kørt trætte af ansvar. Samtidigt har projektlederen tilstræbt at finde balancen mellem at give deltagerne, hvad de efterspørger, og på den anden side give dem det, som efter projektlederens erfaring er hensigtsmæssigt.

"Så f.eks. det der med, at så sidder man måske med fundraising, så kunne de godt tænke sig, at man med det samme lavede en ansøgning. Det gjorde jeg så med [navn og navn] lige efter. Og det fik de rigtig meget ud af, at vi simpelthen satte os ned og lavede en konkret ansøgning til de der midler, som er ejet af det, der hedder Underværker, som er en del af [Aarhus] 2017. Men de andre havde sådan en forventning om at få en eller anden færdig opskrift på en fondsansøgning, men det kan man jo ikke. Så på den måde lærte de også noget omkring, at det kræver noget mere tålmodighed, og at man satte sig ned og undersøgte det nærmere."

Tredje interview af projektleder

For at kunne være projektleder i denne type projekt kræver det således en fin fornemmelse af, hvordan balancen skal være. Det er vigtigt, at man i forløbet er god til ikke at have kontrollen og at lade ansvaret være ved dem, der tager det. I masterclassforløbet blev det særligt tydeligt, jo tættere gruppen kom på Gadefesten. Det var helt klart et projekt, som deltagerne selv følte ejerskab for, og hvor processen ikke var startet på forløbet.

"Men de var jo super selvstændige. Altså hele vejen igennem. De vidste lige nøjagtig hvad for nogle kvart tommers brædder, de skulle have og søm og skruer og hvad det hedder. Og så bankede de ellers de der barer op og lavede det hele selv. Og havde fuldstændig styr på hvor mange kilo grøntsager, der skulle til for at lave crewmad, og de købte det hele ind på én gang, og der var bare én, der stod for det.

(...)

Men de har gradvist sådan valgt mere og mere "det klarer vi selv, det klarer vi selv, det klarer vi selv".

Interviewer: "Ja. Men det snakkede du også om allerede sidste gang, at det er jo din rolle."

Projektleder: "Ja. Og det er jo fedt. Det er super godt. Det er bare sjældent, jeg har oplevet, at det er lykkedes så godt, må jeg sige."

Tredje interview af projektleder

¹⁸ De aktive i Ungdomskulturhuset har dannet en forening, der sætter rammerne for huset. To af Masterclass deltagerne var på kursustidspunktet medlem af den bestyrelse.

Denne form for arbejdsmetoder kræver både en betydelig fleksibilitet på den ene side og en sikker hånd i forhold til, hvad der er fagligt relevant for målgruppen, selvom de måske ikke selv ser det i øjeblikket.

Med denne målgruppe er fleksibiliteten i det hele taget central. Det kan være vigtigt at understrege rammerne som, at det forventes, at deltagerne møder frem hver gang og ellers melder afbud. Men det er stadig vigtigt at kunne improvisere. Det kan være i forhold til en undervisningsgang, som ikke udvikler sig helt som forventet. Et eksempel var modul 7 – Lyd, hvor den eksterne underviser ikke fik lagt et niveau, der ramte deltagerne der, hvor de var. Så afkortede projektlederen modulet. Et andet eksempel kan netop være samspillet mellem forventninger og indholdet i modulet.

'Den usynlige hånd'

"Det var heller ikke sådan, at det var os, der lavede det. Eller sådan. (...) Altså, det startede med, at [leder for Institut for (X)] kunne se, at vi kedede os, og så gav sit med. Og så da han kunne mærke, at han ikke lige kunne blive ved mere, så gav han den videre til [projektleder], og så tænkte [projektleder], "hvordan gør jeg det her? Nå, men jeg kontakter dem, der var der dengang". Og så har vi bare siddet sådan "nå, men vi synes, at det her var fedt, og det her det er ikke så nice", og så [projektleder] 'trylle trylle', og så er det her sådan."

Første gruppeinterview, IP1

Sådan beskriver en af deltagerne tilblivelsen af Masterclass. Det beskriver fint den rolle, projektlederen ofte havde i forhold til at få konkretiseret idéer og skubbet processen videre. Det var også, når det gjaldt om at 'nurse' deltagerne. Hvis der ikke var afbud fra en deltager, der ikke var mødt frem, blev der sendt en sms – som ofte resulterede i, at vedkommende kom kort tid efter. Direkte adspurgt om hvad det krævede, svarede projektlederen:

"Ikke andet end det jeg er vant til at gøre. Jeg har jo arbejdet med unge og vejledning de sidste 30 år. Og har været i forskellige sammenhænge med unge. Og det er egentlig de redskaber, jeg også bruger i den her sammenhæng. Det er simpelthen det der med hele tiden at lodde stemningen. Hvem er de, hvad kan de kapere, hvordan melder de til og fra, hvordan behandler de hinanden? Så det er egentlig de ting, jeg har brugt. Så jeg har brugt rigtig meget krudt på at snakke med dem. Også oppe i UKH."

Andet interview af projektleder

Samtidigt sørgede projektlederen ofte for de praktiske forhold omkring modulet og for, at der var nybagte boller, kage og/eller anden forplejning klar til deltagerne. Det var en del af projektlederrollen, som deltagerne i høj grad værdsatte:

IP3: "Jeg tror, det er meget godt med sådan en tovholder, der lige skriver "nu skal I mødes det her klokkeslæt, og husk ..."

IP2: "Ja, og købe mad"

IP3: "Og købe snacks og sådan noget. Altså, sådan noget er sindssygt vigtigt, hvis folk skal møde op, så skal der bare være noget. Der skal guffes lidt. Altså, du ved, det er simpelthen så åndssvagt, men det er simpelthen så vigtigt. Det giver en eller anden motivation for, "okay, det kan godt være, vi har siddet her i flere timer," og det bliver også hen over aftensmadstid, når man har siddet til klokken seks, og man har været i skole hele dagen og ikke lige nået at købe noget."

Andet gruppeinterview

Adspurgte om det kunne være en (eller flere) af dem, der i stedet havde stået som projektleder, bliver det understreget, at det er rart, at det er en 'voksen'.

IP1: "Jeg tror også, det var rart, at der sådan var ét ansigt, der gik igen ud over os. Altså sådan et voksent ansigt, der gik igen. Fordi vi havde jo ny lærer hver gang. Nærmest."

Interviewer: "At der ligesom er noget sammenhæng i det?"

IP1: "Mmh. En med noget ansvar. Altså, det kunne jo også godt være en af os, og nu var vi der jo alle sammen også. Men det var lidt fedt, at der også var sådan en."

IP3: "Det var jo også hende, der arrangerede tingene."

Andet gruppeinterview

Masterclass igen – opmærksomhedspunkter

Både deltagere og projektleder blev spurgt om deres holdning til en eventuel gentagelse af masterclassforløbet. Evalueringen peger på flere opmærksomhedspunkter i forbindelse med en eventuel gentagelse af et masterclassforløb. Vil forløbet være relevant for andre unge, der ikke har så meget erfaring? Skal afslutningsprojektet være internt i Ungdomskulturfuset eller eksternt, som det var denne gang? Skal undervisningen være mere praksisorienteret eller skabe mere fordybelse i det enkelte emne? Hvilken tilrettelæggelse passer bedst til de unges hverdag? Desuden skal man være opmærksom på, at det kan være svært at se, hvordan et lignende forløb kan gennemføres uden ekstern finansiering, da både projektleder og deltagere tvivler på, at deltagerbetaling på Masterclass kan være mere end en symbolsk betaling.

Målgruppen

Adspurgt om, hvad man bør tage højde for ved en ny Masterclass, peger deltagerne som noget af det første på målgruppen.

”Jeg tror måske, det er til en anden målgruppe i virkeligheden. Altså, jeg tror, og det lyder lidt ulækkert at sige, synes jeg, men at vi er kommet lige langt nok.”

Andet gruppeinterview, IP2

De interviewede deltagere havde i forvejen stor erfaring med mange af de ting, der blev undervist i, og har som tidligere nævnt ikke en umiddelbar opfattelse af, at de som sådan lærte noget nyt. Men til den form, masterclassforløbet har haft, ville de anbefale en mindre erfaren målgruppe, men dog nogen, som alligevel har lyst til at være en del af kulturmiljøet:

IP1: ”Altså, selvfølgelig skal det være nogen, der er kulturinteresserede. Og nogen, der er klar på at lave events fremover. Men jeg tror måske, vi var lidt for meget inde i det i forvejen. Vi vidste jo ligesom godt, hvad vi skulle ende ud med.”

IP2: ”Ja, og vi har været med til at udforme forløbet, ikke. Så ved man bare ret meget.”

IP3: ”På den anden side tror jeg også, at man skal heller ikke komme totalt som 14-årig og ikke vide en skid om noget som helst. Så ved man da ikke, hvad fanden det er, at [navn på en af underviserne] står og snakker om, vel?”

IP2: ”Jeg tror også, det vigtige er jo, at man vil det. Altså, det er det, der er det vigtige, når man laver de her ting.”

Andet gruppeinterview

Denne tøven i forhold til, om de selv er målgruppen, kan dels hænge sammen med, at deltagerne allerede nu har så mange andre oplevelser, som har nyere læring med sig. Desuden har kerneinformanterne været med til at pege på de emner, som blev taget op i Masterclass. Det kan netop være en af problemstillingerne, når man arbejder med brugerdreven udvik-

ling, at brugerne ofte efterspørger noget, de kender i forvejen. Det kan således være en medvirkende faktor til, at de efterfølgende peger på en mindre erfaren målgruppe.

De interviewede deltagere påpeger dog også, at nogle af de andre deltagere i Masterclass uden samme erfaring som dem selv måske har fået mere ud af undervisningen.

Afslutningsprojektet

Som beskrevet ovenfor kan gruppens valg af Gadefesten som afslutningsprojekt ses som både en styrke og en ulempe i relation til kursusforløbet. Det betød, at det gik i spænd med deltagernes øvrige liv og aktiviteter. De havde et stort ejerskab i projektet og brugte langt mere tid, end man med rimelighed ville kunne forvente på et almindeligt kursusprojekt. Resultatet var også derefter: En Gadefest, der må siges at have været en stor begivenhed og en succes.

På den anden side kan det faktum, at selve projektejerskabet ikke lå fuldstændigt ved den samlede deltagergruppe, have betydet, at der blev længere mellem teorien og den praksis, der skulle finde sted. Det blev på den måde sværere at kombinere modulerne med konkret udvikling af deres eget projekt, hvilket kan være en barriere for læring. At det var et projekt uden for kulturhuset betød ligeledes, at det var begrænset hvor meget forløbet førte tilbage til huset. De enkelte deltagere var stadig meget aktive i huset, men som forløb var det ikke et samlet løft for huset.

Det er vigtigt at gøre sig klart, at der er fordele og ulemper ved begge tilgange. Ser man på arbejdsmetoden i Ungdomskulturhuset og målet om så stor grad af deltagerinvolvering som muligt, kan man overveje, om fremtidige masterclassforløb simpelthen skal bygges direkte op om de projektidéer, der skabes i huset. På den anden side kan engagementet i et større projekt være et løft ud af husets miljø og derved en overføring af erfaringer. Tilgangsvinklen vil afhænge meget af, hvor erfarne deltagere er i udgangspunktet.

Praksisorienteret undervisning

Selvom et af ønskerne med Masterclass var at få en teoretisk overbygning på deres praktiske viden, har deltagerne i flere sammenhænge efterspurgt, at modulerne bliver mere direkte knyttet til praksis.

Projektlederens overvejelser peger i samme retning:

Interviewer: "Men sådan et masterclassforløb med det indhold og den form her, som I har lavet, tror du, det kommer igen en dag?"

Projektleder: "Det kan sagtens komme igen. Altså, jeg er nødt til at skulle møde de nye unge og præsentere det på deres fællesmøde og spørge, om der er nogen, der har de samme interesser og lyst til at gøre de samme ting. Fordi så kan vi jo sagtens lave et forløb, som ligner. Men jeg tror, at næste gang skal det være teori i kombination med noget mere praktisk."

Interviewer: "Sådan at man på hvert modul har et eller andet projektudvikling?"

Projektleder: Ja. Det kan være noget småt, og så også måske satse noget mere på at man kan bruge nogle weekender. Det har været svært med den her gruppe, fordi de simpelthen har så mange planer hele tiden."

Tredje interview af projektleder

Formen

Netop undervisningsformen, som projektlederen nævner i citatet ovenfor med weekender som alternativ til aftenmodulerne på fire timer, er også noget af det, deltagerne tager op. For dem bunder det i en diskussion om et lettere kendskab til mange områder eller mere dybdegående læring, hvilket også hænger sammen med ovennævnte overvejelser om målgruppen.

De har egentlig været godt tilfredse med indholdet i modulerne, men sidder også tilbage med en fornemmelse af, at de ikke nødvendigvis er kommet i dybden med et forløb.

IP3: "(...)Vi kender rimelig meget det overfladiske. Også lige laget under det kender vi også. Så måske lige at komme helt ned i dybden på noget, det er måske det, vi manglede, ikke?

Interviewer: Og det kan man ikke på fire timer?"

IP3: "Det kan man ikke på fire timer, overhovedet ikke."

IP2: "Det kan man på tre dage, altså, tre dage hvor man er der. Det gør det også lidt mere spændende på en eller anden måde, man føler ikke bare, man skal til time, man føler, man skal til et forløb."

Andet gruppeinterview

Som projektlederen antyder, kan det imidlertid være svært at basere kurser på weekendundervisning, da mange af de unge har travlt og er engagerede i forskellige sammenhænge. I forløbet havde deltagerne mulighed for denne fordybelse ved at indkalde underviserne en ekstra gang. Denne mulighed blev dog aldrig benyttet. Samtidigt kan weekendforløb give dem noget af den intensitet, som de oplever til events, hvor de er vant til, at der konstant er 'run' på. De finder det dog urealistisk, hvis meningen med Masterclass havde været, at de skulle planlægge hele Gadefesten.

"Vi kunne ikke have lavet Gadefesten igennem Masterclass med de små forløb. (Der udtrykkes enighed). Der bliver det nødt til at være tungere, og man skal engagere sig mere, og man skal have supermeget ansvar."

Andet gruppeinterview, IP2

Dog kan de også se fordele ved at arbejde mere struktureret, end de plejer, når de laver projekter. Og det kan forløb som Masterclass som tidligere nævnt være med til at sætte rammerne for.

Balancering

Det er ikke kun projektlederen, der er opmærksom på balancen mellem intensitet og for meget pres. Det er et debateme for kerneinformanterne, hvordan man bedst passer på sig selv, så man ikke brænder ud i engagement og ansvar kombineret med det almindelige hverdagsliv med studier, arbejde, venner og kærester. På den ene side er det på mange måder et grundvilkår for dem, at der bare er perioder, hvor man føler sig stresset:

”Men der har vi så en 11 dages festival, vi skal have planlagt. Oven i festugen. Og så tror jeg bare, at så skal vi lige have lidt stress i en måned efter den her sommer. Så skal vi lige gå lidt ned med flaget allesammen. Så kan vi gå lidt i vinterhi.”

Individuelt interview, IP2

Men på den anden side er de alle opmærksomme på, at det er vigtigt at kunne trække stikket, når der er behov for det. Det er dog ikke noget, de synes, de er særligt gode til, og de diskuterer derfor mulighederne for, at det var noget, de havde lært om i masterclassforløbet.

”Jamen, nu sidder jeg bare lige og tænker over det, det er faktisk præcis det, jeg mangler. Det er, hvordan fanden trækker man stikket ud, og hvordan kommer man fra en eller anden fuldstændig fucked up verden til den her verden. (...) Det kunne man sgu godt lære noget om. Hvordan fanden trækker man lige stikket ud, og hvordan kommer man tilbage uden at føle, at man har brugt tid på ingenting, eller du ved (...)”

Andet gruppeinterview, IP3

Samtidig bliver de dog enige om, at det er svært at lære fra andre, hvordan man bedst håndterer balancen mellem at have travlt med projekter og ikke brænde ud, da det er meget individuelt, hvad der virker bedst for én. De er ikke tilhængere af opstillede ’psykolog-samtaler’, som de kalder det, hvor andre fortæller dem, hvordan man kommer hjem fra en intensiv kulturevent på en måde, hvor man lettere kan tilpasse sig hverdagen.

Skiftende eller gennemgående undervisere?

Masterclass var organiseret, så modulet havde eksterne undervisere, der hver især var eksperter på deres felt. Som nævnt i analysen ovenfor opfatter deltagerne de mest interessante af underviserne som en del af et potentielt netværk. De ser det som en mulig ressource, hvis de senere får brug for det.

Samtidigt er netop den deltagergruppe vant til, at meget af læringen ligger i relationerne. Deres vej gennem kulturlivet og den store erfaring og viden, de har om events, er knyttet op på deres netværk og ’mentorer’. Eller ’voksenvenner’, som de kalder dem:

”Men også fordi, vi snakker med mange af sådan nogle mennesker i forvejen, ikk, som sådan hyggesnak bare. Hvor vi lærer rigtig meget af sådan noget der. Altså mig og [Navn] har virkelig fået (...) rigtig mange voksenvenner, ikk? Altså, sindssygt mange voksenvenner. Hvor man sidder i flere timer, og de fortæller om, hvordan man styrer økonomi og bla bla..”

Andet gruppeinterview, IP3

For at lære noget af en underviser bliver den forbindelse derfor vigtig for dem. Det kan være et opmærksomhedspunkt, om man kunne lade udvalgte undervisere have flere emner i løbet af forløbet for at opnå en tættere relation. På den anden side tyder det på, at introduktionen af så mange forskellige undervisere – og dermed miljøer – viser de unge nye muligheder.

Deltagerbetaling

Deltagelse i folkeoplysende tilbud forudsætter som hovedregel en egenbetaling fra deltagerne. Siden 2001 har deltagerbetalingen skulle dække mindst 2/3 af udgifter til aftenskolelæreren samt en andel af lederløn. Resten kan gives i tilskud fra kommunen.

Kravet om deltagerbetaling kan dog fraviges, hvis undervisningen retter sig mod udsatte grupper. Deltagerbetalingens størrelse kan aftenskolen selv fastsætte, hvis skolen kan finansiere den andel ad anden vej.

I Masterclass var der en symbolsk deltagerbetaling på 1 kr. pr. deltager. Dette beløb dækker dog langt fra 2/3 af udgifterne til forløbet, der primært kunne gennemføres på grund af bevillingen fra Kulturstyrelsen. Adspurgte om en Masterclass som sådan kunne være dyre-re, var projektlederens klare svar 'nej'. Deltagerne var på linje med hende:

IP2 og IP1 (i kor): "Så skulle det brandes..."

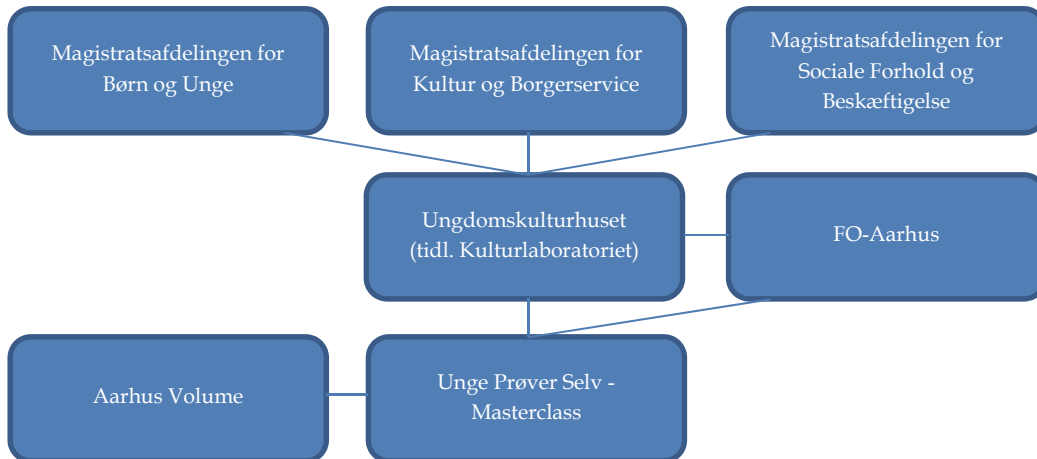
IP2: "... rimeligt anderledes, tror jeg"

IP1: "... end sådan en seddel, der! (om programmet, [interviewer] har med) (der grines). Især hvis man er ordblind, for så er det bare kinesisk, det der."

Struktur og finansiering

Ved at indgå i samarbejdet omkring Masterclass, indgik FO-Aarhus partnerskab med Ungdomskulturhuset i Aarhus, der som tidligere nævnt er et samarbejdsprojekt på tværs af tre kommunale magistrater (se figur 2).

Figur 2: Organisationsdiagram – Ungdomskulturhusets relation til forskellige aktører

For FO-Aarhus er netop det at indgå i partnerskaber en udviklingsmulighed, der giver deres tilbud mere bredde og kvalitet. Samtidigt søger de ofte eksterne midler til projekter som i dette tilfælde. Det er vanskeligt at lave en præcis opgørelse over økonomien bag Masterclass, da projektet er delvist medfinansieret af samarbejdspartnere og eksterne støttemidler samt det almindelige folkeoplysningstilskud fra kommunen. For at projektet i sin helhed kunne gennemføres og evalueres, er der således vævet et økonomisk kludetæppe. Dette afsnit skitserer, hvordan økonomien er stykket sammen.

Eksterne midler til Masterclass

FO-Aarhus og projektlederen har sammen søgt og fået et tilskud på **100.000 kr.** fra Kulturstyrelsens folkeoplysningspulje til opstart af Læringsforløb (heriblandt Masterclass) i Ungdomskulturhuset.

Tabel 2: FO-Aarhus: Samlede udgifter til læringsforløb

Udgifter medtaget i den fleksible beregning	Samlede udgifter	Egne bilag
I udgifterne er fraregnet forplejning til deltagere		
Lønudgifter (Ledelse og administration)	22.000,00	22.000,00
Konsulenter (Evaluerings)	57.437,00	44.436,88
Materialer ¹⁹	52.211,00	3.195,88
Transport	4.343,00	3.891,13
Workshops (honorarer til skiftende undervisere)	23.479,32	23.479,32
Folkeoplysning projektleder	1.805,83	1.805,83
Udgifter i alt	161.276,15	98.809,04

De resterende midler er til dels dækket af samarbejdspartnerne, og desuden har de modtaget yderligere støtte på **40.000 kr.** (Aarhus Kommune (20.000 kr.) og FORA (20.000 kr.)) til at gennemføre evaluering og formidling af projektet.

Som en ekstra lap i kludetæppet har masterclassdeltagerne selv søgt og fået tildelt midler til forløbets afgangsprojekt, Gadefesten, i Aarhus Volume, af Aarhus Kommune Kulturarangementspulje og Folkeoplysningspuljen (samlet **50.000 kr.**).

Beregning af tilskud som fleksibelt tilrettelagt forløb

For samarbejdspartnerne er målet med projektet at bruge projektmidlerne til at skabe kontinuerlige læringstilbud til brugerne i Ungdomskulturhuset. Det skal ses som en del af den folkeoplysende voksenundervisning som fleksibelt tilrettelagte forløb. De eksterne midler bruges således til at kickstarte samarbejdet og nye muligheder i huset. Dette afsnit viser, hvordan aftenskolen har valgt at indberette de fleksible tilrettelæggelsesformer til kommunen.

De samlede udgifter som beskrevet ovenfor er relevante for beregningen af tilskud, da tilskuddet ved fleksible tilrettelæggelsesformer afregnes ud fra de faktiske udgifter. Dog med et maksimum på 387,60 kr. pr. lektion. Ifølge aftenskolelederen var de samlede udgifter dog markant højere, og der kan beregnes tilskud ud fra taksten.

Tabel 3 herunder viser, hvordan FO-Aarhus efter endt forløb har opstillet et regnskab, som ligger til grund for indberetningen til kommunen og viser det tilskud, aftenskolen til sidst vil opnå gennem ordningen for fleksible tilrettelæggelsesformer.

¹⁹ Byggematerialer til workshops og temaer til festival, materialer til workshops - (Masterclass, Hyg og byg, have)

Tabel 3: FO-Aarhus: Opgørelse over timer læringsforløb i Ungdomskulturhuset

Fleksible timer Unge Prøver Selv [læringsforløb]			
Masterclass			
Uge			
8	8,00		
10	3,00		
11	3,00		
13	3,00		
13	3,00		
14	3,00		
16	6,00		
16	7,00		
DFUNK weekend	4,00		
Sysleværk	16,00		
I alt	56,00		
Ramme for fleksible timer	381,50	pr. lektion	
Ramme i alt	21.364,00		
Tilskud ca. 72 pct. af 1/3	5.127,36		
Indtægter fra deltagerbetaling			12 kr.

Tabellen viser, at aftenskolen kun har medtalt timer, hvor projektlederen var til stede og ikke de mere 'studiekredsprægede' aktiviteter, hvor de unge selv var samlet for at arbejde med projekter. I alt tælles 56 timer á 381,50 kr. svarende til et beløb på 21.364 kr. som udgangspunkt for tilskudstildelingen.

Tilskudsdelen i Aarhus er 72 pct. af de 1/3 som kommunerne efter Folkeoplysningsloven maksimalt må yde i støtte. For et almindeligt hold skulle de resterende 16.236,64 kr. dækkes af deltagerbetaling. Det ville på tolv deltagere give en deltagerbetaling på lidt over 1.300 kr., da løncirkulæret forudsætter udbetaling af underviser og lederløn.

Ved Masterclass var deltagerbetalingen sat til 1 kr. for at sikre, at økonomi ikke var en forhindring for de unge. Til gengæld er udgifterne til løn opgjort til blot 1.805,83 kr., som svarer til de 6 timer, hvor projektlederen reelt stod for workshops.

Ifølge aftenskolelederen selv er der mange forskellige måder, hvorpå man kunne opstille regnestykket. Fordi det er fleksibelt, har han langt flere muligheder for at kontere forskellige udgiftstyper m.m. Han kunne have valgt at justere op eller ned for de forskellige indtægter og udgifter. Samtidigt kan dette hold kun give positivt resultat i rammen, fordi der er kommet ekstern finansiering til de store udgifter.

”Mit budskab er også, at det er ikke odiøst at få penge fra kommunale myndigheder, sponsorer eller noget ind i et projekt.

Aftenskoleleder

Hvis andre aftenskoler vil starte sådanne forløb, kan det således være nødvendigt at se det som en strategisk satsning og afprøve forskellige samarbejds- og finansieringsmuligheder, hvis ikke aftenskolen alene skal bære alle udgifterne. Det skal samtidigt understreges, at der er gode muligheder for at udvikle forløb under de fleksible tilrettelæggelsesformer, som er langt mindre udgiftstunge end dette forløb, der både havde projektleder og undervisere som udgiftstunge poster. Der vil ligeledes være mulighed for at arbejde med højere deltagerbetaling.

Masterclassforløbet var ikke blevet til uden hele miljøet omkring Ungdomskulturhuset, og projektlederens løn er blandt andet finansieret ad den vej. Også her er der tale om samfinansiering. Finansiering af 'kulturlaboratoriet' / Ungdomskulturhuset er sket ved, at tre magistrater siden 2013 har givet et årligt tilskud til det tværfaglige samarbejde

Magistraten for Børn og Unge	350.000, 00
Magistraten for Kultur	350.000, 00
Magistraten for Social og Beskæftigelse	350.000, 00

Aarhus Kommune har desuden siden 2015 stillet bygningen på Hjortensgade til de unges rådighed.

Potentialer for forankring og udvikling af fleksibelt tilrettelagte forløb

Dette kapitel tager udgangspunkt i evalueringens resultater og peger på, hvordan man med fordel kan arbejde med forankring af erfaringerne fra masterclassforløbet hhv. i Ungdomskulturhuset og i andre aftenskoler, der ønsker at arbejde med unge.

Kapitlet peger på, at der er gode muligheder for at fortsætte samarbejdet mellem Ungdomskulturhuset og FO-Aarhus med fokus på kurser, der opstår efter behov i huset. Der kan eventuelt etableres et udvalg af de unge, der i samarbejde med projektlederen står for at organisere forløbene. Sidst i kapitlet fremhæves de erfaringer, der kan overføres til andre aftenskoler. Ønsker man som aftenskole at arbejde med unge som målgruppe har Masterclass gode erfaringer at trække på. Der er inspiration at hente i selve samarbejdsformen – at oprette tilbud på arenaer hvor de unge allerede er og føler sig hjemme. En videreudvikling af masterclass-idéen med kurser 'on demand' kan også være rigtig interessant, ligesom der er meget, der tyder på, at det at arbejde med et slutprodukt og en blanding af praksis og teori kan være en god idé. Desuden var deltagerne i projektet motiverede af, at de fik et kursusbevis og af, at der ikke var en økonomisk barriere for deltagelse. Begge elementer kan indgå i at gøre tilbud attraktive for unge. I forhold til økonomien er det imidlertid også vigtigt at overveje, hvor smertegrænsen er i forhold til at skabe bæredygtige tilbud.

Forankring i Ungdomskulturhuset

I forhold til forankring af Masterclass i Ungdomskulturhuset er det vigtigt at skelne mellem indhold og form. Ser man på det succesfulde projektforsløb og det gode resultat ved Gadefesten, ville det være nærliggende at slå kurset op igen med samme indhold. Indholdsmæssigt har forløbet et klassisk fokus på projektudvikling og eventafvikling, så det kunne sagtens udbredes til andre målgrupper som aktive i idrætsforeninger, ungdomspolitik eller andet²⁰. Men som det er tydeligt i evalueringen, er en af projektets store styrker, at det er så rodfast i miljøet i Ungdomskulturhuset og de unge, der er aktive der. Som projektlederen fremhæver, ville en gentagelse af forløbet afhænge af, om der er unge, der har interessen for det.

Forankringen af selve måden og formen med fleksibelt tilrettelagte forløb i Ungdomskulturhuset har på den anden side et stort og umiddelbart potentiale. Det kan støtte et godt læringsmiljø i huset, skabe en 'øveplatform' for iværksættere og give de unge kendskab til voksenundervisningens muligheder.

Der er flere af aktiviteterne i huset, som man kunne forestille sig blev koblet med gruppebaserede læringsforløb. Som det er nu, tilbyder Ungdomsskolen allerede kurser for stedets

²⁰ I forhold til disse grupper har store interesseorganisationer som DUF, DGI og DIF mange tilbud om projektledelse og eventmanagement. Så hvis man som aftenskole ønsker at nå den målgruppe vil det være i skarp konkurrence med andre udbydere.

aktive under 18 år. Men de fleksibelt tilrettelagte forløb kan rumme både aktive under og over 18 år, så længe der er en overvægt af deltagere over 18 år. På den måde ville der være mulighed for læringsforløb både i forhold til 'byg', til aktiviteter i atelieret, i studiet eller lignende. Dermed vil det være muligt at give de unge et første kendskab til den folkeoplysende voksenundervisning.

For at sikre et bredere kendskab til de folkeoplysende tilbud kan tilbuddene eventuelt forankres i en struktur, som de unge er mere organisatorisk involveret i, end det var tilfældet i forbindelse med Masterclass. Som det er nu, er det i høj grad projektlederen, der har taget det organisatoriske arbejde på sig. Både i forhold til udviklingen af kurset, men også med samarbejdet med FO, som er den administrative udbyder af det fleksibelt tilrettelagte forløb.

Det kan overvejes i fremtiden at inddrage de unge mere i også den del af tilbuddene, så man dannede en egentlig 'UKH-skole', hvor der er et udvalg i Ungdomskulturhuset (UKH), der i samarbejde med projektlederen er ansvarlig for det organisatoriske, når der etableres nye tilbud. Det ville være på linje med måden øvrige aktiviteter organiseres i huset og give en håndfuld unge dybere indsigt i de bagvedliggende mekanismer i den folkeoplysende voksenundervisning.

Samarbejdet med aftenskolen, der påtager sig det formelle, administrative arbejde, ville stadig være centralt i dette forløb. Dels så det fortsat kan være meget let at komme fra idé til kursus uden at skulle være ekspert i kommunens regler og rammer for folkeoplysningen. Men også ud fra en idé om, at de unge får kendskab til aftenskolen som kulturel medspiller i nærområdet. Det vil give en gruppe af de unge et større kendskab til mulighederne i folkeoplysningen.

På længere sigt kunne det også skabe muligheder for samarbejder omkring for eksempel debatarrangementer eller andre tiltag. Hvis forløbets afslutningsprojekt også bliver i forbindelse med aftenskolen, vil der skabes en endnu tættere forbindelse mellem samarbejdspartnerne og et større gensidigt kendskab.

Overførbare til andre steder

I forbindelse med Masterclass' overførbare til andre steder og aftenskoler, er det igen vigtigt at skelne mellem indhold og form.

Ønsker man at lave et forløb, der har samme indhold og et eventresultat, der er ligeså vellykket som Gedefesten, skal man være opmærksom på, at deltagerne i Masterclass allerede i udgangspunktet var meget erfarne kulturentreprenører og frivillige. Deres engagement var stort, og Masterclass støttede op om deres aktiviteter i kulturmiljøet.

Hvis man ønsker noget lignende, er det vigtigt at være opmærksom på det miljø, som Ungdomskulturhuset skaber, men også på den synergi, der ligger i, at der i byen er tilbud som F16 og Institut for (X), der skaber en 'fødekæde' med høj kvalitet.

Ser man på formen, er der imidlertid mange aspekter, som andre aftenskoler med fordel kan lade sig inspirere af, hvis de ønsker at arbejde med unge som målgruppe²¹. Afsnittene peger på, at man med fordel kan hente inspiration i det tværgående samarbejde, at udvikle tilbud på unges egen arena, at lave kurser 'on demand', at arbejde med handlingsorienterede tilbud ligesom det kan være hensigtsmæssig med en forholdsvis lav deltagerbetaling, når man skal tiltrække de unge som målgruppe.

Samarbejde

Et helt centralt element i projektet er samarbejde. Samarbejdet mellem de tre magistrater skaber miljøet og baggrunden for projektet. Samarbejdet mellem Ungdomskulturhuset og aftenskolen (FO-Aarhus) understreger det folkeoplysende aspekt og forankrer læringsforløbene i aftenskoleregi. Dette samarbejde giver aftenskolen mulighed for at henvende sig til en ny målgruppe af unge. Det sker i et miljø, hvor de ansatte bliver 'ambassadører' for kursusforløbet, hvorfor rekrutteringen til undervisningsforløb bliver varetaget af andre end aftenskolen.

Samtidig er samarbejdet med til at sikre, at der i miljøet mere kontinuerligt kan bruges midler på at tilbyde gruppebaserede læringsforløb, hvor det kræver eksterne eksperter, ekstra materialer eller lignende.

Som nævnt i beskrivelsen af økonomien i det fleksibelt tilrettelagte tilbud, ville det kommunale tilskud og deltagerbetaling ikke kunne finansiere både projektleder, eksterne undervisere m.m. Men samarbejdet (og de eksterne midler) gør det muligt i fællesskab at skabe et tilbud af høj kvalitet, som er højaktuelt for de unge.

De unges egen arena

At lave aftenskoletilbud for de unge i samarbejde med aktører og/eller institutioner, hvor de unge allerede kommer, kan rumme et stort potentiale. Især hvis der som her er interessenter/ambassadører, som også føler ejerskab for kursusforløbene.

På mange måder kan det tiltale de unge, der ofte er meget orienterede mod andre unge i en periode af deres liv, hvor de i høj grad skaber deres egen identitet i samspillet med ligestillede.

Samtidig vil aftenskoletilbuddet på denne måde foregå i lokaler og faciliteter, der er målrettet unge, deres smag og behov. For mange aftenskoler kan facilitetsspørgsmålet være en udfordring i forhold til at få unge til at føle sig hjemme.

Når det er sagt, vil det med en fremtidssikring for øje være vigtigt at brande aftenskolen i miljøet, så de unge samtidigt får kendskab til aftenskolen og de øvrige muligheder i den

²¹ Formen kan ligeledes bruges til andre målgrupper. Det centrale er, at kurserne tager udgangspunkt i en gruppes interesser og behov.

forbindelse og dermed øge tilgængeligheden til almene hold. Det kan på længere sigt blive en af aftenskolens forcer, hvis det i højere grad bliver et sted, hvor man også kan mødes på tværs af generationer.

Kurser på efterspørgsel /'on demand'

Hele idéen om at udvikle kurser ud fra den målgruppe og det behov, der er på en given arena, kunne være interessant for mange aftenskoler. Aftenskoler lever i stor udstrækning af at udvikle nye tilbud og er vant til at arbejde innovativt med fagudviklingen. Her skal man imidlertid være opmærksom på to vigtige faktorer:

- Sådanne kurser forudsætter, at der er en person, der har indgående kendskab til målgruppen, som har tid, ressourcer og social kapital på stedet til at indgå i dialogen med de unge.
- Af aftenskolen kræver det en fleksibilitet i forhold til at kunne administrere forløb, der ikke nødvendigvis følger den gængse sæson. Det kræver en villighed til at satse på de unge og eventuelt tillid til, at de selv kan stå for koordinering, registrering eller lignende, hvis de ønsker at lave studiecirkler eller selvorganiserede forløb.

Handlingsorienterede tilbud

En af de interessante ting ved Masterclass var, at det i så høj grad var handlingsorienteret. Hele forløbet var bygget op om at skabe en event. Selv i denne sammenhæng kunne deltagerne indimellem ønske sig endnu mere praksisorienteret undervisning. Det peger på en type aftenskoletilbud, som det kunne være værd at prøve i forhold til målgruppen af unge.

Det kan både være i forhold til samfundsmæssige problemstillinger, kultur, events eller helt konkret på det kreative niveau.

Det vigtige ville være, at der er fokus både på en handlingsorienteret undervisning og et slutprodukt. For mange aftenskoler ville det kræve nytænkning, både i forhold til hvordan man kan skabe et slutprodukt, men også i forhold til, hvordan man formidler fagene. Det vil sætte større fokus på kursets mål som handling eller produkt og ikke så meget på læringsprocessen.

Kursusbevis

En af de få ting, som informanterne nævnte som både motivationsfaktor for deltagelse og udbytte af forløbet, var deres kursusbevis. Det var vigtigt for dem, at kompetencer og erfaringer fra deres frivillige arbejde herigennem kunne dokumenteres. Vigtigheden af at kunne få et kursusbevis passer godt med en generel samfundsmæssig udvikling, hvor unge i stigende grad er målorienterede. Kursusbeviset er en idé, der er let at indarbejde i andre tilbud til unge og *kan* virke som en motivationsfaktor.

Deltagerbetaling

I Masterclass var deltagerbetalingen meget lav. Projektlederen og deltagerne understreger, at det er en vigtig pointe i sig selv. Også aftenskolelederen har erfaring for, at unge og an-

dre grupper, der normalt ikke kommer i aftenskolen, ikke altid har råd til at betale prisen for almene aftenskolekurser.

I planlægningen af forløb for unge er det vigtigt at være opmærksom på, hvor meget målgruppen kan og vil betale for at deltage i folkeoplysende voksenundervisning. Følger man projektets erfaringer, kan det således være hensigtsmæssig med relativ lav deltagerbetaling for disse kurser. På den anden side kræver denne indsats, at aftenskolen ser kurserne som et udviklingsområde, de er klar til at prioritere i en årrække. En prioritering ikke alle aftenskoler har økonomi til at foretage.

Opsummering

Evalueringen af det fleksible tilrettelagte forløb 'Masterclass' viser, at samarbejdet mellem FO-Aarhus og Ungdomskulturhuset skabte et godt, velgennemført tilbud, som deltagerne fik et godt udbytte af. Deltagernes ejerskab og projektlederens arbejdsform og kendskab til gruppen gjorde det til et skræddersyet tilbud til målgruppen. Tilbuddet støttede de unge i deres interessefelt og i udviklingen og dokumentationen af deres eventmagerevner.

Erfaringerne fra projektet kan bruges til at forankre lignende forløb i samarbejdet mellem Ungdomskulturhuset og FO-Aarhus, men kan også tjene til inspiration for andre aftensko-ler, der ønsker at arbejde med nye tilbud til unge.

Selve indholdet af projektet kan sagtens overføres til andre sammenhænge og målgrupper – særligt hvis der skaffes ekstern finansiering, men især måden at organisere tilbuddet kan være til generel inspiration. De seks elementer, der er fremhævet her, er:

1. Tværgående samarbejde
2. Tilbud på de unges egen arena
3. Kurser 'on demand'
4. Fokus på et slutprodukt
5. Kursusbevis
6. Lav deltagerbetaling

Litteraturliste

Ibsen, Bjarne, Østerlund, Karsten & Quist, Hans Peter (2015): *Folkeoplysning og frivilligt arbejdes betydning for demokratisk deltagelse*. Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet. Movements 2015:6.

Kommunernes Landsforening (2015): *Folkeoplysningsloven med kommentarer*, Kommuneforlaget A/S

Kulturministeriet (2012): *Danskernes Kulturovaner 2012*. Kulturministeriet

Løvgreen, Peter & Nordentoft, Agnethe (1998): *Aftenskolernes deltagere og ikke-deltagere*. Udviklingscentret for folkeoplysning og voksenundervisning, København.

Thøgersen, Malene (2017 – under udgivelse): *Folkeoplysningen i kommunerne. En analyse af kommunale nøgletal på folkeoplysningsområdet*. Videncenter for Folkeoplysning.

Bilag 1: Oversigt over dataindsamling

Evalueringen bygger på kvalitative metoder, hvor formålet har været en dybdegående forståelse af forløbet i sin helhed. En kvantitativ tilgang har ikke været appliceret, idet generaliserbarhed og repræsentativitet ikke har været et formål med evalueringen grundet deltagergruppens lille størrelse og særegenhed.

Tidspunkter og rækkefølge for dataindsamlingen kan ses i tabel 3.

Tabel 3: Dataindsamling

Tidspunkt	Aktivitet
19. februar 2016	Første interview af projektleder
16. marts 2016	Første gruppeinterview af IP1, IP2 og IP3
16. marts 2016	Rundvisning i Ungdomskulturhuset Deltagerobservation på modul 4: Sikkerhed
29. marts 2016	Deltagerobservation på modul 5: Pejlemærker og fundraising
12. april 2016	Deltagerobservation på modul 7: Lyd
17. april 2016	Deltagerobservation ved midtvejsevaluering Individuelle interviews af IP1 og IP2
24. april 2016	Deltagerobservation ved idéudviklingsworkshop Individuelt interview af IP3
3. maj 2016	Andet interview af projektleder
11. juni 2016	Deltagerobservation ved Gadefest
11. august 2016	Interview af aftenskoleleder
30. august 2016	Andet gruppeinterview af IP1, IP2 og IP3
8. september 2016	Tredje interview af projektleder

Bilag 2: Aarhus Volume og Gadefesten

En kerne af dem, der de seneste år har været meget aktive i både F16, Bureau Detours, Institut for (X) og Ungdomskulturhuset, har startet foreningen 'Aarhus Volume'. Idéen med foreningen er, at de efter en lang periode som medspillere og frivillige i andres projekter med foreningen selv kan sætte dagsordenen.

Der har vi så startet Aarhus Volume, mig og [navn] og [navn]. Og det er mega vildt og nyt. Det er mega spændende. Fordi det er vores springbræt, (...), vi har lavet Højt til Loftet, og vi har lavet nogle forskellige ting, og det har vi altid gjort gennem Bureau Detours og Dream Design og deres økonomi. Så sad vi og snakkede, og vi har været sådan lidt "ååårh" på det sidste, når vi har holdt møder. Det er som om vores energi har været lidt væk. Fordi det er vildt sjovt at holde fester, og det er megasjovt, og vi gør det allesammen kun fordi, det er sygt sjovt at være sammen med alle de der crewfolk og sådan noget. Men så var vi bare trætte af det. Det var bare som om, at nu skal vi sgu gøre et eller andet mere. Der skal være et eller andet next level i det her, for processen skal jo også gå, altså udviklingen skal jo udvikle sig. Og så har vi startet den forening nu, som har sit kick-off med, at vi holder en gadefestival hernede.

Individuelt interview, IP2

'Gadefesten' er det første arrangement i foreningens regi, men på længere sigt er det meningen, at foreningen skal afholde flere kulturelle aktiviteter. Et af projekterne var på interviewtidspunktet at søge at skabe et helt nyt spillested på Godsbanen.

Stemmingsbillede fra gadefesten Aarhus Volume den 11. juni 2016. Foto: Johan Adrian Buus, Aarhus Volume.

Gadefesten blev afholdt d. 11. juni fra kl. 12-24. Som nævnt var de større idéer allerede i støbeskeen da Masterclass startede, men konceptet var nyt for alle, det tog form i løbet af foråret, og masterclassdeltagerne var en del af kernen i afviklingen.

Gadefesten blev holdt på Godsbanen, hvor Aarhus Volume selv stod for tre scener og fem barer. Desuden var de arrangører af en efterfest.

Samtidigt var der andre aktører, der bød ind med deres egne arrangementer og aktiviteter. Nogen efter aftale med Aarhus Volume, som Radar og 'Det turkise telt', der havde en scene ved indgangen til godsbanehuset. Andre aktører, der har hjemme på Godsbanen, benyttede lejligheden til at lave en madbod, en improviseret koncert eller lignende.

Andre madboder havde foreningen fået til at komme. Aftalen var, at de betalte 1.000 kr. til foreningen for at få en stand, hvorefter overskuddet var deres eget.

Alt i alt resulterede det i en Gadefest, som spredte sig ud over hele Godsbanen. Musikstilen varierede mellem de forskellige scener, og hele arrangementet tiltrak folk i alle aldre i løbet af dagen og blev senere 'overtaget' af det yngre segment. Udover Aarhus Volumes egen efterfest var der efterfest i Double Rainbow og Radar. Samme armbånd gav adgang til alle tre fester.

Stemningsbillede fra gadefesten Aarhus Volume den 11. juni 2016. Foto: Johan Adrian Buus, Aarhus Volume.

I forhold til tilslutning, presse og omtale var Gadefesten også en succes. Selvom de selv havde udviklingspunkter til, hvordan det skal gøres næste gang, var Aarhus Volume og Gadefesten en fantastisk oplevelse og erfaring for kerneinformanterne.

IP3: Men der er også forskel på projekter, ikk? Altså Aarhus Volume var sindssygt hårdt, men det fungerede også.

IP1: Man kunne godt tage hjem og sove.

IP3: Så det var en blanding af at være sindssygt fucking hårdt, men det fungerede også sindssygt godt. Så der er ligesom en eller anden lykkefølelse ved det, jeg kan huske, jeg var totalt high on adrenaline (der grines). Jeg følte mig bare som kongen af verden, og jeg havde det bare fedt i en uge. Og det var jo på en helt anden måde, ikk?

IP4²²: Jeg vil sige, jeg havde det rigtig, rigtig stramt. Lige der op til, hvor jeg synes alt crumbled bare, altså alt faldt bare fra hinanden.

IP3: Jamen, det var et helvede. Men det, jeg prøver at sige, er bare, at der er forskellige forskelle på projekter, for det var hårdt, men lykkefølelse.

Samtidigt ser de det som en start på deres egen vej og muligheder i kulturlivet og eventbranchen:

IP2: Men det er jo også det, vi har fået nu. Altså, det er også det, der føles helt vildt rart bagefter, det er, at vi kan mærke, vi har lavet et navn, og vi har fået omtale. Og det er som om, i år har været springbrættet til det, vi gerne vil lave. Så det kan vi så lave næste år, fordi vi har erfaring, og vi har penge.

For flere billeder og information om Gadefesten se foreningens facebookside:

<https://www.facebook.com/Aarhus-Volume-162046590844287/>

Eller om programmet:

<https://www.facebook.com/events/561406897364391/>

²² Interviewet blev foretaget i Ungdomskulturhusets have og en af de øvrige deltagere stødte til sidst i interviewet.

Videncenter

for Folkeoplysning